Butun dunja pirulitarlarь birləşiŋiz!

QЬZЬL ƟZBEKISTAN

1925nci jьldan baslab cьqa

ajrьm bahasь 5 tijin

Ɵzbekistan mərkəzij fьrqumь, Samarqand Okrug fьrqumь, Ɵzbekistan mərkəzij ьcraqumь və Ɵzbekistan mərkəzij kəsəbələr şurasьnьn fikir tarqatucьsь

abuna bahasь

1 ajqa		3 ajqa		6 ajqa		1 jьlqa	
som	t.	s.	t.	s.	t.	s.	t.
1	10	3	30	6	50	12	—

adrislər
Başqarma
Samarqand Nəriman kecəsi 6.
Baş kəntər: fьrunza kecəsi 8.
tilifun myhərrir—586
məs'yl katьb—587
baş kəntər—17

№ 118 (1614) jəkşənbə, 25 nci Maj 1930-inci jьl № 118 (1614)

ئوزبېكستان ئىنچى فرقا قورۇلتايى هەم ۋ. ك. پ. (ب) 16نچى قورۇلتايىنىڭ

ماتېرىيال ۋە ئېستېنوگرەممەلەرى

«قىزىل ئوزبېكستان» گەزىتەسىدە ئىيون، ئىيول ئايلارى ئىچىدە باسىلىب تۇراجاقدىر.

گەزىتە تىراژى مەعلوم مىقدارداغىنا بولغانىدان، ئىيون، ئىيول ئايى ئوچۇن يازىلىشغا شاشىلىڭلار.

ئابونا حاقى: 1 ئايغا 1 سوم 10 تيين، 3 ئايغا 3 سوم 30 تيين، 6 ئايغا 6 سوم 50 تيين ۋە 1 يىلغا 12 سومدىر.

«قىزىل ئوزبېكستان» نەشرىياتى سامارقاند، فرونزە كوچەسى، 8.

V.K.P(B) 16-INCI QURULTAJЬ ALDЬDAN

MUZAKƏRƏGƏ QOJЬLADЬ

SANAAT 5-JЬLLЬQЬNЬŊ BƏÇƏRILIŞI

VKP(в)16qurultajьda ortaq qujbeşьf daqladьnьŋ tezisləri

VKP(в) mərkəzqomьsьjasьь вьjurasь 1930 jьl, 20 maida ma'qulladь

1. ساناعات بېش يىللىق پلاننىڭ بەجەرىلىش يۇتۇقلارى

خالق خوجالىغىنى سوسيالىزم نېگىزىدە ئاشقادان قورۇشنىڭ پايدېۋارى، قىشلاق خوجالىغىنى قايتادان قورىشغا، پرولېتارىيات دېكتاتوراسى مەملەكەتىنىڭ مۇداقاعا كوچلەرىنى كوتەرىشگە ۋە س. س. س. ر. خالق خوجالىغىنى كاپىتالىست مەملەكەتلەرگە باغلىق بولىشدان قوتقارىشغا قادىر بولغان يىرىك سوسيالىزم ساناعاتىنى ۋۇجۇدگە كېلتىرىش-سوسيالىزم جەمعيەتىنى مۇۋافقىياتلى رەۋىشدە قورىش ئىشىدە ئەڭ مۇھىم ۋەزىفەدىر. «كوچ - بايلىق حاسىل قىلىش، سوسيالىزم جەمعيەتى قورىش ئوچۇن چىدەكىم ۋە بىردەنبىر مەنبەع - بىدىر. فاقات بىتتە يىرىك ساناعاتدىر». (لېنىن، جىلد 18، قسىم 1، سەحىفە 260).

مەنە شۇ عامىللارنى كوزدە ئوتىب 15 نچى فرقا قورۇلتايى تاماندان «خالق خوجالىغىنىڭ بېش يىللىق پلاننى تۈزىش دىرېكتىفلەرى» قابول ئېتىلدى ۋە بوتون ئىتتىفاق 16نچى فرقا كەنفېرېنسىيەسى، مەزكور دېرىكتىفلەرگە ئاساسلانىب، خالق خوجالىغىنى ريۋاجلاندىرىش بېش يىللىق پلاننى ماعقۇللادى.

فرقانىڭ مەنە شۇ قارارلارى بىلەن عۇمۇمى ساناعاتنى، ئېستېحسالات قۇراللارى ئىشلەب چىقاراتۇرغان ساناعاتنى ئوسدىرىشنىڭ يۇكسەك سۇرعەتلەرى بېلگىلەندى. ئىشچىلەر عامماسىنىڭ بېلگىلەنگەن ۋەزىفەلەرنى عەمەلگە ئاشىرىش ئۇچۇن كۆرەشكە بارغان سارى كېڭگەرەك موبىلىزەتسىيە قىلىنىشلارى ۋە مەركەزقومنىڭ ساناعات پلاننى عەمەلى بەجەرىش ئىشلەرىگە، توغرى بالشوىكلەرچە يولباشچىلىق قىلىشى ئارقاسىدا، مەملەكەتنى ئىندوستىرىلەش بابىدا فرقا تاماندان قابول قىلىنغان تېز سۇرعەتلەر بەجەرىلىبگىنە قالماسدان، بەلكى ئوتكەن ئىكى يىلدا ئارتىغى بىلەن بەجەرىلدى.

1927 - 28 نچى يىلدا-ياق ساناعاتنىڭ پلانلى ۋەزىفەلەرى (27 - 28 نچى يىل كونترول راقاملارى) بوتون ساناعات بويىنچا هەم ئايىنقسا ئېستېحسالات قۇراللارى ئىشلەب چىقاراتۇرغان ساناعات نەۋعلەرى بويىنچا هەم حاقىقاتدا كونترول راقاملاردان ئاشدى: بوتون پلانلاشدىرىلغان ساناعاتنىڭ حاسىلى ئوتكەن يىلغا قاراغاندا 26 پروسەنت ئارتدى (كونترول راقاملار بويىنچا 24،5 پروسەنت ئارتۇۋى كېرەك ئېدى)، ئاغىر ساناعاتنىڭ حاسىلى ئېسە كونترول راقاملار بىلەن بېلگىلەنگەن 21،3 پروسەنت ئورنىغا 23،7 پروسەنت ئارتدى.

بېش يىللىقنىڭ بىرىنچى يىلى بولغان 1928 - 29 نچى يىل يەكۇنلەرى شونى كورسەتدىكىم، ساناعاتنىڭ عۇمۇمى حاسىلى بېش يىللىق پلان بويىنچا مولجەللەنگەن مىقداردان ئارتدى. (حاسىلات بېش يىللىق پلاندا مولجەللەنگەن 21،4 پروسەنت ئورنىغا 24 پروسەنت ئوسدى) بېش يىللىقنىڭ بىرىنچى يىلىداغى بو يۇتۇق 29 - 30 نچى يىلدا ساناعات ماحسۇلاتىنى چىقارىش ۋەزىفەسىنى ئەنچە ئارتدىرىشغا ۋە ماحسولاتنىڭ ئوسۇۋىنى بېش يىللىق پلانداغى 21،5 پروسەنت ئورنىغا 31،3 پروسەنت بېلگىلەشگە مۇمكىنلىك بېردى.

1929 - 30 نچى يىلنىڭ بىرىنچى ئايلارى شونى كورسەتدىكى، كەرچى ساناعات ماحسولاتىنىڭ ئوسۇۋى بېش يىللىقنىڭ ۋەزىفە (زەدەنىيە) لەرىدەن ئەنچە ئاشغان بولسا هەم، بىراق شۇ يىلنىڭ كونترول راقاملارى بويىنچا فرقا تاماندان قابول قىلىنغان قرارلار، تولا بەجەرلمەدى، بونېسە، بوتون بر يىللىق ساناعات پلاننىڭ بەجەرىلۇۋىنى توپپە-توغرى خاۋف ئاستىدا قالدىردى.

ساناعات پلاننى بەجەرىش سارى كۆرەش ۋە بوندا ئاپىلغان ئاچىقلىقنى بىتىرىش ئوچۇن فرقا، مەركەزقوم ۋە بەرچە ئاستىدا ئىشچىلەر سىنفىنىڭ كوچلەرىنى كېڭ رەۋىشدە موبىلىزەتسىيە قىلدى، شونىڭ بىلەن برگە خوجالىق ئىدارالارىنىڭ هەمدە كەسەبە ۋە فرقا تەشكىلاتلارىنىڭ ئىشلەرىدەگى كەمچىلىكلەرنى رەحمسىز رەۋىشدە ئاچدى ۋە ئولارنىڭ دىققاتلارىنى بوندا قاتعى جەلب ئېتدى. مەركەزقوم تاماندان قابول ئېتىلگەن قاتار چارالار (مەركەزقومنىڭ 30نچى يىل 25 نچى يانۋاردا ساناعاتنىڭ كونترول راقاملارىنى بەجەرىش توغرىسىداغى مۇراجاعاتى، ماتبوعاتداغى كېڭ ئەمەلى ئىش توغرىسىدا ماعلوماتلار، ئايىرم تريستلەر ۋە ساناعات بىرلەشمەلەرىنىڭ ئىشلەرىنى تېكشىرىش، مەركەزقوم ئاعزالارىنى ساناعات رايونلارىغا يوبارىش ۋە باشقالار) نەتيجەسىدە ساناعات پلاننى بەجەرىش ئىشىدە بر مۇنچا سىلجىشگە ئېگە بولىندى. شۇنداي بولسا هەم حازرغى ۋاقتدا شو يىل ئوچۇن بېلگىلەنگەن ئاغىر ساناعاتنى كېڭەيتىرىش سۇرعەتىنى تېگە هەلى ئېرىشىلگەنىمىزچە يوق.

1929 - 30 نچى يىلنىڭ بىرىنچى يارىمى شونى كورسەتدىكىم، ساناعاتنىڭ عۇمومى حاسىلى ئوتكەن يىلداغىدان 29،9 پروسەنت ئوسدى، حالبۇكى 31،3 پروسەنت ئوسۇۋى كېرەك ئېدى. بۇ يىلغى ساناعات پلاننى عەمەلگە ئاشىرىش، ئونى بەجەرىش ۋە ئارتدىرىب بەجەرىش يولىدا قاتعى كورەشو ئوچۇن فرقا ۋە بوتون ئىشچىلەر سىنفىنىڭ كوچلەرىنى بوندان كېين هەم چىدەكىم بالشوىكلەرچە موبىلىزەتسىيە قىلىش زەرور. قورولتاي شونى تەئكىدلەيدىكىم، بوۋيلغى پلاننىڭ بەجەرىلۇۋى، بىرىنچىدەن، بېش يىللىقنىڭ بىرىنچى ئىكى يىلىدا پلانلاشدىرىلغان دەۋلەت ساناعاتى ماحسۇلاتىنىڭ بېش يىللىق پلان بىلەن مولجەللەنگەن 47،5 پروسەنت ئورنىغا 65 پروسەنت ئوسىشىنى تەئمىن قىلسا، ئىكىنچىدەن-ساناعاتنىڭ 1928 - 29 نچى يىلدان 29 - 30 نچى يىلغا ئوتكەندەگى ئوسىش سۇرعەتىنىڭ ئەنچە ئاسۇۋىنى تەئمىن قىلاجاق.

ئېندى، س. س. س. ر. نىڭ پلانلاشدىرىلغان هەم پلانلاشدىرىلماغان يىرىك ساناعاتىغا كېلسەك، بۇ ئىكى يىلدا ئونىڭ عۇمۇمى حاسلاتى بېش يىللىق پلان بىلەن بېلگىلەنگەن 43 پروسەنت ئورنىغا، تاخمىنان، 59 پروسەنتكە ئوسەجەك.

نەتيجەدە يىرىك ساناعاتنىڭ ئىشلەب چىقارىشى شۇ يىلنىڭ ئوزىدە-ياق ئورۇشدان ئىلگەرىگى مىقداردان ئىكى بارابار ئارتاجاق.

ئېستېحسالات قۇراللارى ئىشلەب چىقاراتۇرغان ساناعات نەۋعلەرىنى كوپرەك ئوسدىرىش توغرىسىداقاتعى ئوتكەرىلگەن يولغا مۇۋافق، بۇ ئىكى يىلدا ئاغىر ساناعاتنىڭ ماحسولاتى، بېش يىللىق پلان بويىنچا مولجەللەنگەن 58،4 پروسەنت ئورنىغا 88 پروسەنتكە ئوسەجەك. بۇ شۇنغا ئالىب بارادىكىم، بوتون پلانلاشدىرىلغان ساناعات ماحسولاتىنىڭ ئاغىر ساناعاتدا تۇتقان ئورنى 27 - 28 نچى يىلداغى 42 پروسەنتدەن 29 - 30 نچى يىلدا 48 پروسەنتكە ئارتادى.

ئاغىر ساناعاتنىڭ ئايىرم مۇھىم نەۋعلەرى بويىنچا ماحسولاتنىڭ ئوسۇۋى قويىداغىچا بولادى:

س. س. س. ر. نىڭ ماشىنالار ئىشلەب چىقاراتۇرغان ساناعات ماحسولاتى ئىكى يىلدا ئىكى مەرتەبەدەن هەم كوپرەك ئوسىب، بوتون ساناعاتنىڭ هەم، ئاغىر ساناعات نەۋعلەرىنىڭ هەم عۇمومى ئوسىش سۇرعەتلەرىدەن ئاشادى.

ئېليكتر - تېخنىكە ساناعاتىنىڭ ماحسولاتى 27 - 28 نچى يىلداغىغا قاراغاندا 1929 - 30 نچى يىلدا بېش يىللىق پلان بىلەن مولجەللەنگەن 1،8 مەرتەبە ئورنىغا 2،7 مەرتەبە ئوسەدى.

قىشلاق خوجالىق ماشىنالارى ئىشلەب چىقارا تۇرغان ساناعاتنىڭ ماحسولاتى بېش يىللىقنىڭ بىرىنچى ئىكى يىلىدا، بېش يىللىق پلان بويىنچا مولجەللەنگەن 171 پروسەنت ئورنىغا 250 پروسەنت ئوسەدى. نەتىجەدە، قىشلاق خوجالىق ماشىنالارى ئىشلەب چىقاراتۇرغان ساناعاتنىڭ ماحسولاتى 29 - 30 نچى يىلدا-ياق ئورۇشدان ئىلگەرىگى مىقداردان ئالتى مەرتەبەدەن كوپرەك ئارتادى.

جويەن ئىشلەب چىقارىش بېش يىللىق پلان بويىنچا مولجەللەنگەن 51،5 پروسەنت ئورنىغا 66،7 پروسەنتكە ئوسىب، ئورۇشدەن ئىلگەرىگى ئىشلەب چىقارىش مىقداردان 31 پروسەنتكە ئاشادى.

يېر كومىرى ساناعاتنىڭ ماحسولاتى بېش يىللىق پلاندا كورسەتىلگەن 31،6 پروسەنت ئورنىغا 45،8 پروسەنتكە ئوسىب ئورۇشدان ئىلگەرىگى ئىشلەب چىقارىش مىقداردان 78 پروسەنت ئاشادى.

نېفت ئاپىش-بېش يىللىق پلان بويىنچا مولجەللەنگەن 26،5 پروسەنت ئورنىغا 37،8 پروسەنتكە ئوسىب، ئورۇشدان ئىلگەرىگى مىقداردان 74 پروسەنتكە ئاشادى.

سېمان ئىشلەب چىقارىش-پلانداغى 63،9 پروسەنت ئورنىغا 84،9 پروسەنتكە ئوسىب، ئورۇشدان ئىلگەرىگى ئىشلەب چىقارىش مىقداردان 78،8 پروسەنتكە ئاشادى ۋە هاكەزا.

1928 - 29 نچى يىلدا ساناعاتغا سالىنغان كەپىتال بر مىليارد 800 مىليون سوم بولىب، 29 - 30 نچى يىلدا (پلان بويىنچا) 4 مىليارد سومغا يېتۇۋى لازىم (ئىكى يىلدا بېش يىللىق پلان بويىنچا مولجەللەنگەن 3 مىليارد 900 مىليون سوم ئورنىغا 5 مىليارد 800 مىليون سوم).

بىرىنچى ئىكى يىلدا كەپىتال سالىش نەتىجەسىدە، ساناعاتنىڭ ئاساسى كەپىتالى 52 پروسەنتكە، شونىڭ ئىچىدە ئاغىر ساناعاتنىڭكى 75 پروسەنتكە ئوسۇۋى لازىم.

شونىڭ بىلەن برگە، سوسيالىزم نېگىزىدە رەتسىيەنەللەش، ئوزلىكسىز ئىش هەفتەسىگە ئوتىش ۋە، گەرچى يېتەرلى دەرەجە بولماسا هەم، بەعزى بر ئىمىنە بىلەن ئىشلەشنىڭ ئارتۇۋى ئارقاسىدا، ساناعاتنىڭ موۋجود فوندلارىدان فايدالانىش كوچەيدى. ئوزلىكسىز ئىشلەيتقان كارخانالارنىڭ پروسەنتى بوجايدا (تيليگراف عەيبى بىلەن بر نېچە سوز تۈشۈب قالغان) ساناعاتدا ماشغول عۇموم ئىشچىلەرنىڭ ئوچدەن برىنى تەشكىل قىلادى.

ئەگەر 1927 - 28 نچى يىلدا بوتون ساناعاتدا ئىمىنە بىلەن ئىشلەش 1،49 پروسەنتنى تەشكىل قىلغان بولسا، 29 - 30 نچى يىلنىڭ بىرىنچى كەۋرتەلىدە 1،60 پروسەنتكە يېتەدى.

ساناعات ئىشلەب چىقارىشىنى كېڭەيتىرىشنىڭ بەلەند سۇرعەتلەرى ئىشچىلەر سىنفىنىڭ سانى ئەنچە ئوسىشى بىلەن برگە بارادى (ئىشچىلەرنىڭ سانى 15نچى قورۇلتايدان بويان 520 مىڭ كىشىگە ئارتدى)، شونىڭ بىلەن برگە ئىشسىزلەرنىڭ سانى نىسبى رەۋىشدەگىنە ئېمەس، بەلكى ئابسولوت رەۋىشدە كەمەيدى.

يەگى يوز مىڭلەر ئىشچىلەرنى ساناعات ئىشلەب چىقارىشغا تارتىش جاريانى بىلەن بر ۋاقتدا ئىشچىلەر سىنفىنىڭ ماددى ۋە مەدەنى ئاحۋاللارى، ئەنچە ياخشىلاندى، حالق دارامادىدا ئونىڭ حىسسەسى ئارتدى، ئىش حاقىنى كوتەرىش، كارخانالارنىڭ كوپىدە 7 ساعات ئىش كونىگە ئوتىش، ئىشسىزلەرنىڭ كەمەيىشى، ئىجتىماعى سىغورتا بودجەتىنىڭ ئوسىشى (بو يىل بر مىليارد 400 مىليون سومغا ئارتدى) ۋە ئىشچىلەرنىڭ حەۋلى-جاي قورىلىشلارىغا كوپ پول سەرف قىلىنۇۋى ئارقاسىدا كېڭ ئىشچىلەر عامماسىغا مەدەنى حىزمات قىلىش ياخشىلاندى.

سوسيالىزم ساناعاتىنىڭ ئوسىشى، ئونىڭ خالق خوجالىغىدا تۇتقان ئورنىنى، رولىنى هەم تەئسىرىنى ئارتدىرىش، عەينى زاماندا ئىشلەب چىقارىش مۇناسابەتلارىدا تەدرىجى سوسيالىزم شەكللەرىنىڭ تەئسىرىنى ئوسدىرىش ۋە كوچەيتىرىش بىلەن برگە، مەملەكەتىمىزدە سوسيالىزم پەزىتسىيەسىنى حەددسىز كوچەيتىردى، شونىڭ بىلەن برگە كەمباغال، ئورتا دېهقانلارنىڭ دېهقانچىلىق ئىشىنى سوسيالىزم نېگىزىدە ئۈيۈشدىرىش تاماندا قاراب قاتعى بۇرىلىشلارى ئوچۇن تېخنىكە - ئىقتىسادى ئاساس (بازا) نى ۋۇجودگە كېلتىردى.

2. ساناعاتنىڭ كەمچىلىكلەرى ۋە سىفەت ئوچۇن كۆرەش

ساناعات ئىشلەرىنىڭ سانى توغرىسىداغى پلانلى ۋەزىفەلەر ئارتىغى بىلەن بەجەرلگەن بر ۋاقتدا، ئونىڭ سالەعى هەر ۋاقت كېيندە قالىب باردى. مەحنەتنى سىر ئونوم قىلىش ۋە ساناعات ماحسولاتىنىڭ تەن نارخىنى ۋە قورىلىش ئىشلەرىنىڭ باهاسىنى پەسەيتىرىش بويىنچا بېرىلگەن ۋەزىفەلەر سېستىمەلى رەۋىشدە بەجەرلىب بىتمەيدى، بونىڭ ئارقاسىدا ساناعات ئىشلەرىنىڭ عۇمومى نەتيجەلەرىنى كەمەيتىرەدى.

ساناعات ماحسولاتىنىڭ سىفەتى ئايىنقسا چىدەمەسلىك بر حالدا بولىب، ئىشلەنگەن مالنىڭ سىفەتى جودە پەست دەرەجەدە ۋە ئايىرم حاللەردە بوندان كېين هەم ياماناشىش تاماندا مەيل بار. قورولتاي حسابلايدىكىم، ساناعات ماللارىنىڭ سىفەتى توغرىسىدا خوجالىق ئىدارەلەرى ئوچۇن بېلگىلەنەتۇرغان جاۋابگەرلىك، سان ۋەزىفەلەرىنىڭ تولا بەجەرلمەگەنلىگى ئوچون بېلگىلەنەتۇرغان جاۋابگەرلىكدەن كەم بولماسلىغى لازىم ۋە خوجالىق ئىدارەلەرى، كەسەبە هەم فرقا تەشكىلاتلەرى، كومسومولار، ماتبوعات ۋە بوتون ئىشچى جاماعاتچىلىغى ئالدىغا، ساناعات ماللارىنىڭ سىفەتىنى قاتعى رەۋىشدە ياخشىلاش ئىشىگە كېڭ مەحنەتكەشلەر عامماسىنى تارتىش ۋە بونىڭ ئوچۇن سوسيالىزم مۇسابىقاسى هەم زەربدارلىق سىنگەرى مەحنەتنى ئۈيۈشدىرىش شەكللەرىدەن كېڭ رەۋىشدە فايدالانىش ۋەزىفەسى قويىلسىن.

قورولتاي، تەن نارخىنى پەسەيتىرىش بويىنچا بېرىلگەن ۋەزىفەنىڭ بەجەرلمەگەنلىگىنى (تەن نارخى، پلان بويىنچا بېلگىلەنگەن 7 پروسەنت ئورنىغا، 28 - 29 نچى يىلدا فاقات 4،4 پروسەنت پەسەيتىرىلدى) ۋە بو يىل پلانلى ۋەزىفەنىڭ تولا بەجەرىلىشىگە بەعزى بر خاۋفلار بارلىغىنى (پلان بويىنچا بېلگىلەنگەن 11 پروسەنت ئورنىغا شۇ يىلنىڭ بىرىنچى يارمىدا 6 پروسەنت بەجەرىلدى) كورسەتىب ۋە ساناعات ماللارىنىڭ تەن نارخىنى هەمدە قورىلىش ئىشلەرى ئېندىكسىنىڭ باهاسىنى پەسەيتىرىش سوسيالىزم قورىلىشىنىڭ سۇرعەتلەرىنى تېزلەتىش ئىشىدە فاۋقولعادە كەتتە ئەهەممىيەتكە ئېگە بولغانىنى حسابغا ئالىب تەكلىف قىلادىكىم، مەحنەتنى سىر ئونوم قىلىش ئىشىنى ياخشى ئويۈشدىرىش، خام ئاشيا، ماتېرياللار، ياقىش ئاسبابلارى ۋە ئو-كونەلەردەن مۇۋافقراق فايدالانىش، ئىشلەب چىقارىشدا نابوتچىلىق بىلەن كۆرەش يوللارى بىلەن، ساناعاتنىڭ عەمەلى ئىشلەرىدە سوسيال رەتسىيەنەللەش مەسئەلەلەرىگە ئەهەممىيەت بېرىلسىن. بو ئىشلەر، پلانلى ۋەزىفەلەرنىڭ بەجەرىلىشىنى، ساناعات ماللارىنىڭ سىفەتىنى ئەلبەتتە ياخشىلاغان حالدا تەن نارخىنى پەسەيتىرىشنى تەئمىن قىلماغى لازىم.

قورولتاي شونى كورسەتىب ئوتەدىكىم، سوڭغى يىللاردا يىرىك قورىلىش ئىشلەرى بر مۇنچا ياخشىلانوۋىغا قاراماسدان، ساناعات قورىلىش تەجرىبەسى شو كونگەچە بر قانچا كەتتە كەمچىلىكلەردەن قوتۇلغان ئېمەس. بۇ كەمچىلىكلەرگە قويىداغىلار كىرەدى: لايىهالاش ئىشلەرىنىڭ كېيندە قالىشى ۋە قانىقارلىق حالدا بولماۋى، قورىلىش مەۋسىملەرىدەن تولا فايدالانىماسلىق قورىلىش جەبهەسىنىڭ كېڭلىگى ۋە قورىلىش سۇرعەتلەرىنىڭ سېكىنلىگى، [illegible] ش ئىشلەرىنىڭ باهاسى جودە بەلەند ۋە ئىش سىفەتىنىڭ پەست بولىشى، قورىلىش ئېندېكسىنى (قورىلىش ئىشلەرىنىڭ ئىلگەرىگە نىسبەتەن بولغان باهاسى. ئېدارا) پەسەيتىرىش توغرىسىدا بەرلگەن ۋەزىفەنىڭ بەجەرلمەگەنلىگى، قورىلىش مۇددەتلەرىنىڭ ئوسكونەلەرىنى ئاتش مۇددەتىگە مۇۋافق ئېمەسلىگى، يىر قاتلامالارىنى تېكشىرىش ئىشلەرىنىڭ يېتەرلى دەرەجەدە ئۈيۈشدىرلماغانلىغى، عىلمى-تەدقىقات ئىشلەرىنىڭ قانىقارلى قويىلماغانلىغى ۋە باشقالار. يىرىك ساناعات قورىلىش ئىشلەرىدەگى مەنە بو كەمچىلىكلەر بىلەن كۆرەش-بوتون ئىشچىلەر سىنفى تەشكىلاتلارىنىڭ دىققات مەركەزىدە تۇرماغى لازىم.

3. ساناعاتنى ريۋاجلاندىرىشنىڭ مۇھىم ۋەزىفەلەرى

ساناعات بېش يىللىق پلاننى عەمەلگە ئاشىرىش ئىشلەرىنىڭ بارىشى بر قانچا قيينچىلىقلارنى ۋە نازك جايلارنى كورسەتىب بېردى. بۇلارنى يېڭىش ئوچۇن فرقانىڭ بوتون دىققاتى قويىداغىلارغا جەلب قىلىنماغى لازىم:

ئا) ساناعات ۋە خالق خوجالىغىنىڭ ريۋاجلانىشىدا ئەڭ نازك جايلاردان بىرى-كوچ مەنبەعلەرىدىر.

ياقىن يىللارنىڭ ۋەزىفەسى-ساناعات ئوچۇن كېرەكلى ياقىش ئاسبابلارى (كومىر، نېفت، تورف) نىڭ ريۋاجلانىش سۇرعەتلەرىنى، بوتون ساناعات ۋە خالق خوجالىغى نەۋعەلەرىنىڭ توختاۋسىز ئوسىشىنى تەئمىن قىلارلىق دەرەجەدە يولغا قويىشدان عىبارات بولماغى لازىم.

ب) كوللېكتىفلەشتىرىشنىڭ بەلەند سۇرعەتلەرى، عۇمومىلەشكەن دېهقان خوجالىقلارىنىڭ ئىشلەب چىقارىش ئېحتىياجلارىنى ئوتەيتورغان ساناعاتنىڭ ئالدىغا، تراكتور، قىشلاق خوجالىق ماشىنالارى، ئەفتوموبىل ۋە كىمىيا ساناعاتلارىنىڭ ريۋاجلانىش سۇرعەتلەرىنى قايتادان قورىلاياتقان قىشلاق خوجالىغىنىڭ ئېحتياجلارىغا مۇۋافق رەۋىشدە تەئمىن قىلىش ۋەزىفەسىنى قويادى.

مەنە شونىڭ ئوچۇن-دە، ئىستالىنگراد تراكتور زاۋودىنى ئوز ۋاقتىدا ئىشكە قويىش ۋە «كراسنى پوتىلوۋىتس» زاۋودىدا تراكتور ئىشلەب چىقارىشنى 1930 - 31 نچى يىلدا 25 مىڭ دانەگەچە كېڭەيتىرىش، 30 - 31 نچى يىلدا خاركف تراكتور زاۋودىنى تامام قىلىش، چيليابىدەگى تراكتور زاۋودىنىڭ هەمدە زاپوروژ، سىبىر، ساراتوفداغى كومباين زاۋودلارىنىڭ مەسكەۋ هەم نېژنىدەگى ئافتامابىل زاۋودلارىنىڭ، كىمىيا كومبىناتلارى ۋە گوگلەش ئوچۇن كېرەك تۇرغان ئېليكتر كوچلەرى بېرەتۇغان زاۋودلارىنىڭ قورىلىشىنى تېزلەتىش، قىشلاق خوجالىق ماشىنالارى ئىشلەب چىقاراتۇرغان زاۋودلارنى تراكتور ئاسبابلارىنىڭ ئىشلەتىب چىقىشىنى ئېڭ كوپ مىقداردا كېڭەيتىرىش ۋە ئېڭ قىسقا مۇددەت ئىچىدە چېت مەملەكەتلەردەن تراكتور كىرگىزىشدەن بوتونلەي قوتۇلىش يولىدا قايتادان قورىش-مەنە شونىڭ ئوچۇن-دە جودە كەتتە سىياسى ئەهەممىيەتكە ئېگە بولغان ۋەزىفەلەردەندىر.

قورولتاي، مەركەزقومغا هەم تېگىشلى شورا ئىدارەلەرىگە، يوقارىدا كورسەتىلگەن قورىلىش ئىشلەرىنىڭ بارىشى ۋە ئولارنىڭ بېلگىلەنگەن مۇددەتدە تامام بولىشى ئوستىدەن قاتتىق نەزارەت قىلىب تۇرىشنى تەكلىف قىلادى.

ۋ) مەملەكەتدە يوك تاشو ئاباروتىنىڭ بېش يىللىق پلان بويىنچا مولجەللەنگەن مىقداردان ئاشۇۋى ساناعاتدان، ترەنسپورت ئېحتياجلارىنى ئوتەيتورغان ئىشلەب چىقارىشنى شونداي ريۋاجلاندىرىشنى تەلەب قىلادىكى، ترەنسپورتنىڭ ريۋاجلانۇۋى خالق خوجالىغىنىڭ ريۋاجلانىش سۇرعەتلەرىگە مۇۋافق رەۋىشدە تەئمىن قىلىنغان بولسىن.

گ) ساناعات ۋە خالق خوجالىغىغا سالىنغان مەبلەغنىڭ يىلدان-يىل كوپەيە بارۇۋى، بىناكارلىك ماتېرياللارى تايىارلايتۇرغان ساناعاتنىڭ ئېڭ سۇرعەتلەشەياتقان خالق خوجالىغى ئېحتياجلارىغا مۇۋافق بولغان ريۋاجلانىش سۇرعەتلەرىنى تەلەب قىلادى. يىرىك قورىلىش ئىشلەرىنىڭ ئارتۇۋى هەم قورىلىش ئىشلەرىنى ئېڭ كوپ مىقداردا مىخانىكەلەشنى تەلەب ئېتەدى.

د) ئېڭ مۇهم ۋەزىفە - شورالار ئىتتىفاقىنىڭ مۇداقاعا قابلىيەتىنى ئاشىروچى ساناعات نەۋعلەرىنى تېز ريۋاجلاندىرىشدىر.

ې) پۇل زەپەسلەرىمىزنى ئارتدىروچى ۋە بونىڭ ئارقاسىدا مەملەكەتىمىزنى ساناعاتلاش سۇرعەتلەرىنى تېزلەتىش ئىشىدە يەگى قوشمەچا ئىمكانىيەتلەرنى بېروچى، چېتكە چىقارىلاتۇرغان ماللارنى ئىشلەب چىقاروچى ساناعات نەۋعلەرىنى ريۋاجلاندىرىشغا عالاحىدا ئەهەممىيەت بېرىش كېرەك.

ژ) بر تاماندان-ئىشچى ۋە دېهقان عامماسىدا تەلەبنىڭ ئوسۇۋى ۋە ئولارنىڭ ماددى هەم مەدەنى تۇرمىش دەرەجەلەرىنى دائمى رەۋىشدە كوتەرىش ۋەزىفەسى، ئىكىنچى تاماندان-قىشلاق روزغار خام ئاشيا مەنبەعلەرىنىڭ كەم بولىب بونىڭ يېڭىل ساناعات نەۋعلەرىنى ريۋاجلانتىرىش ئىمكانىيەتىنى چېكلەۋى، بېش يىللىق پلاننىڭ قالغان ئوچ يىلىدا قىشلاق روزغار خام ئاشيالارىنى ئىشلەۋچى ساناعاتنى چېت مەملەكەت بازارلارىغا باغلىق بولىشدان قوتقارىشنى ئاساسان تەئمىن قىلىشنى ۋە س. س. س. ر. دە ساناعات خام ماللارىنى بېش يىللىق پلاننىڭ تولا بەجەرىلىشىنى تەئمىن قىلارلىق دەرەجەگە يېتكىزىشنى هەمدە يېڭىل ساناعاتنىڭ ئېكىشلى نەۋعلەرىنى حازرغى ئورىشلارىدا ئېڭ كوب مىقداردا ئىشلەتىشنى تەلەب قىلادى.

قورولتاي ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقومىغا، مەنە شۇ عومومى دېرېكتىفلەر ئاساسىدا ئېڭ قىسقا مۇددەت ئىچىدە قىشلاق روزغار خام ئاشيا مەنبەعلەرىنى ريۋاجلاندىرىشنىڭ كونكرېت پلاننى ۋە ئونىڭ تۇرمىشغا ئاشىرىلۇۋىنى تەئمىن قىلاتۇرغان چارالار پلاننى ئىشلەب چىقىشنى تاپشىرادى.

ز) كېڭ عاممانىڭ ئاۋقاتلانۇۋىغا خىزمات قىلاتۇرغان ساناعاتنى ريۋاجلاندىرىش ئوچۇن يېتەرلى دەرەجەدە تېز سۇرعەت تەئمىنلەنمەگى لازىم.

ۋ) خالق خوجالىغى ۋە ساناعاتنىڭ قالاق تارماقلارىنى تېخنىكە تاماندان قايتادان قورىش ۋەزىفەسى بىلەن بر قاتاردا، مەنە شۇ يوقارىدا قويىلغان ۋەزىفەلەرنى حەل قىلىش - ماشىنا قورىلىشى، ئاينقسا دەستگاه قورىلىشى، ئېليكتر - تېخنىكە ماشىنا قورىلىشى، قازان - تروبە قورىلىشى، دېزىل قورىلىشى، ئاغىر ماشىنا قورىلىشى ئىشلەرى ۋە باشقالار بولغان ۋاقتدا هەمدە، ئولارنى تېز سۇرعەت بىلەن ريۋاجلانتىرغانداغىنا مۇمكىن. بىراق، ريۋاجلانىشنىڭ بەلەند سۇرعەتلەرىگە قاراماسدان، ماشىنالار ئىشلەب چىقاراتۇرغان ساناعاتنىڭ ماحسولاتى نازك جايلاردان بولىب، ساناعاتنىڭ ئوزىنى هەم، بوتون خالق خوجالىغىنى هەم ئوسدىرىش ئىمكانىيەتىنى چېكلەيدى.

16 نچى قورولتاي شونى زەرور دېب حسابلايدىكىم، ماشىنا قورىلىش پلاننى، ساناعاتنى ۋە بوتون خالق خوجالىغىنى چېت مەملەكەتلەرگە باغلىق بولىشدان قاتعى رەۋىشدە قوتقارىش ۋە خالق خوجالىغىنىڭ توب ئېحتياجلارىنى ماشىنا قورىلىشىنىڭ ماحسولاتى بىلەن تەئمىنلەش نوقتەئى نەزەرىدەن قايتادان كورلمەگى لازىم.

گ) ماشىنا قورىلىشى، ئېليكتر تېخنىكە ۋە ئەفتوتراكتور ساناعاتنى هەمدە قىشلاق خوجالىق ماشىنالارى ئىشلەب چىقاراتۇرغان ساناعاتنى ريۋاجلانتىراتۇرغان بازا-قارا ۋە رەڭلى مەعدەن ساناعاتىدىر.

بونىڭ ئوستىگە، قارا ۋە رەڭلى مەعدەن ساناعاتنى ريۋاجلانتىرىش يىرىك قورىلىش سۇرعەتلەرىنى هەم، خالق خوجالىغىنىڭ بوتون قالعان تارماقلارىنى (ترانسپورت، بەلەدىيە خوجالىقلارى، مەملەكەت مۇداقاعاسىغا خىزمات قىلاتۇرغان ساناعات ۋە باشقالار) ريۋاجلانتىرىشنى هەم تەئمىن قىلادى. مەنە شونىڭ ئوچۇن - دە، حازرغى قارا ۋە رەڭلى مەعدەنچىلىك زاۋودلارنى قايتادان قورىش ۋە ماگنىت، كوزنىتس، زەپوروژ، بايقال زاۋودلارىنى تېز سۇرعەت بىلەن قورىش، ئورالدا، قازاقستاندا ۋە سىبىردە رەڭلى مەعدەن زاۋودلارى قورىش - تېگىشلى فرقا، شورا، خوجالىق ۋە كەسەبە تەشكىلاتلەرىنىڭ دىققاتىنى جەلب قىلۇۋى لازىم بولغان بىرىنچى دەرەجەدە مۇهم ۋەزىفەلەردەندىر.

قورولتاي مەركەزقومغا ۋە تېگىشلى خوجالىق ئىدارەلەرىگە، بو قورىلىش ئىشلەرىنىڭ قاندای قىنب بولسا هەم بېلگىلەنگەن مۇددەتدە تامام بولىشىنى دىققات بىلەن تېكشىرب نەزارەت قىلىب بارىشنى تاپشىرادى.

16 نچى قورولتاي، مەركەزقومنىڭ 1930 نچى يىل 15 نچى مايدا ئورال توغرىسىدا چىقارغان قرارىنى ماعقوللاب شونى تەئكىدلەيدىكىم، «مەملەكەتنى ساناعاتلاش كېلەجەكدە فاقات كومىر-مەعدەنچىلىك بازاسىغاغىنا سۇيانا ئالمايدى. مەملەكەتنى تېز ساناعاتلاش ئوچۇن تورمىش تەلەب قىلغان زەرور شەرت-ئورال هەم سىبىرنىڭ يېر كومىرى-مەعدەن چىقا تورغان جايلارىنى ئىشلەتىش يولى بىلەن شەرقدە س.س.س.ر نىڭ ئىكىنچى ئاساسى يېر كومىرى-مەعدەنچىلىك مەركەزىنى ۋۇجودگە كېلتىرىشدىر» (مەركەزقومنىڭ 1930 نچى يىل 15 نچى مايدا چىقارغان قرارى).

شو بىلەن برگە قورولتاي، شەرقى رايونلاردا (ئورال، سىبىر، قازاقستان، ئورتا ئاسيادا) مەحەللى خام ئاشيا زەپەسلەرىگە سۇيانا تۇرغان باشقا ساناعات نەۋعلەرىنى (رەڭلى مەعدەن ساناعاتى، توقوماچىلىق ساناعاتى ۋە باشقالارنى) هەم تېز ريۋاجلانتىرىشنى زەرور تاپادى.

4. ساناعات بېش يىللىق پلاننى بەجەرىش شەرتلەرى

1. كېڭ ئىشچىلەر سىنفى عامماسىنىڭ، مەحنەتنى يەگى سوسيالىزم شەكللەرىدە ئۈيۈشدىرىش، سوسيالىزم قورىلىشىدا يەگى دەۋرنى ئاچغان سوسيالىزم مۇسابىقاسى ۋە زەربدارلىققا عاممانىڭ يۇسۇندە ئوتىشدەن عىبارات يېر حەرەكەت ۋە ئېجادى غايەتدا سويانغان حالدا، فرقانىڭ بېش يىللىق پلاننى عەمەلگە ئاشىرىش ئىشىدەگى سىياساتىنى تورمىشغا ئوتكەزىش.

بوندا فرقا كېلەجەكدە هەم قىيىنلقلارنى يېڭىش، بېش يىللىق پلاننى بەجەرىش ۋە سوسيالىزم قورىلىشى سۇرعەتىنى تېزلەتىش ئوچۇن ئاساسى مەنبەعلەرنى قىدىرماغى لازىم.

2. بېش يىللىق پلاننى بەجەرىشنىڭ زەرور عامىلى - كەدرلەر مەسەلەسىنى حەل قىلىش بولىب، بو - ساناعات كەدرلەرىنى تايىارلاش ۋە ئولارنىڭ هونەرىنى ئاشىرىش بابىنداغى عەمەلى ئىشلەرنى قاتعى رەۋىشدە كېڭەيتىرىشنى ۋە بو ئىشنىڭ سىفەتىنى ياخشىلاشنى تەلەب قىلادى.

ئا) ساناعاتنىڭ ريۋاجلانىش سۇرعەتلەرى بېش يىللىق پلان بويىنچا بېلگىلەنگەن دەرەجەدەن ئاشۇۋى مۇناسابەتى بىلەن هونەرلى ئىشچى كوچلەرگە ئېحتياج جودە ئارتقانىدان، ئوسپىرانلەردەن هونەرلى ئىشچىلەر تايىارلاۋنىڭ ئاساسى شەكللەرى بولغان حازرغى فەبزەۋوچ شاخابچالارى ۋە ئولاردا ئوقوۋچىلار، ياقىن يىللاردا ئىشچى كوچلەرنى تايىارلاۋنىڭ قىسقا مۇددەتلى شەكللەرى (قورسلار ۋە مەحنەت ئى-

(داۋامى ئىكىنچى بەتدە)

V.K.P. (в)16 qurultajь aldьdan — *muzakərəgə qojьladь*

SANAAT BEŞ JЬLLЬQЬNЬ BƏÇƏRIŞ

V.K.P. (в)16 qurultajьoqa, ortaq qujibeşьi daqladьnьn tezisləri

باشچلقنی بیلگیلەش هەمدە ساناعاتنی ئدارا قلش ئشنی قایتادان قۇرش توغرسداغی قارارلارنی ماعقوللایدی ۋە ئۇلارنگ قاتعی رەۋشدە عەمەلگە ئاشرلووننی تەلەب قلادی.

قۇرۇلتای شۇنی هەم کورسەتب ئوتەدکم، ساناعاتنی ئدارا قلشنی قایتادان قۇرش ئشنی یەتەرلی دەرەجەدە تیز هەم غایرات بلەن ئوتکەزلمەیدی، ۋە بو ئشنی ئوتکەزشدە بر قانچا خاتالار قلندی: خوجالق حسابی یۇزەسدەن ئش کورش پرینسپی بر قانچا ئشلەردە شۇ ئاونگچە عەمەلگە ئاشرلمادی، یەککە باشچلق هەلی هەممە کارخانالاردا ئوتکەزلگەن ئیمەس، ساناعاتنگ ئایرم ئدارالاری ئورتاسداغی عالاقانی سادەلاشدرش ئورنغا بو عالاقانگ بەعزەن تاغن کوپرەک ئاغرلاشقانلغی کورندی، مەئموری-خوجالق ئەپپەرەتنی قسقارتش ئورنغا بو ئەپپەرەت بەعزەن ئارتدرلدی.

قۇرۇلتای مەرکەز قومغا، یوقاردا کورسەتلگەن کەمچلکلەرنی تیزرەک توزەتش ۋە ساناعاتنی قایتادان قۇرش ئشنی ئیگ قسقا بر مۇددەتدە تامام قلش، ئدارا ئەپپەرەتنی قسقارتش، ئشلەب چقارشدا یەککە باشچلقنی قاتتق عەمەلگە ئاشرش یولدا چارالار کورشنی تاپشرادی.

سوسیالیزم قۇریلشنگ ۋە بیش یللقنگ مۇۋافافقیاتلاری شۇنچە ئانقکم، کەپیتەلیزم دۇنیاسنگ بۇنی مەجبوری ئعتراف قلششنی توغدرماسلغی مۇمکن ئیمەس. بیر یۇزی بورجوازیاسنگ بیش یللقنی مالیا ئاماندان بۇزشغا حەرەکەت قلدوۋی چیپەککە چقدی. بزنگ مەدەنی قالاقلغمزنی ۋە کەدرلەرنگ یتشمەۋینی کوزدە ئوتۇلاری زەربەگە ئۇچرادی، ئاچارچلق، بیش یللق پلاننگ بەجەریلشنی بوزاجاغی دیگەن ئومیدلەری ئلکەلەندی، پرولەتاریاتنگ ئورتا دیهقان بلەن ئتتفاقی بۇزیلار دیب کۇتکەن ئومیدلەری تار-مار کیلدی.

س. س. س. ر. سرە کوولەمگەن نیزلک بلەن ئیسکی قالاق دیهقانچیلق، مەملەکەتدەن - ئالدنقی مەملەکەتگە، بیرک ئیندوسترییە مەملەکەتنگە ئەیلەنمەکدە. س. س. س. ر. نگ بیر یوزی خوجالغدا ئونغان ئورنی ئوزگەرمەکدە ۋە ئیندی ئوزگەردی. بیش یللق پلان، شورالار ئتتفاقی کومنگ بیر یۇزیلە ئشلەب چقمشدا 5نچی جایدان 1932 - 33نچی یلدا 4نچی جایغا ئوتەجەگنی مولجەللەدی. حالقانان، بو جای کیلەجەک یلدا - یانی قولغا کرەجەک. چوین ئشلەب چقارش بویچا 1932 - 33نچی یلدا 4نچی جاینی ئالوۋی کیرەک ئیدی، حالقافاندا ئیسە، قارا مەعدەنچلک ساناعاتننگ تیز سۇرعەت بلەن ریۋاجلانوۋی ئارقاسدا بو جای 1931 - 32نچی یلدا قولغا کرەجەک.

ساناعاتنگ بر قانچا مۇهم تارماقلاری-بیر کومری، نیفت ساناعاتی، قشلاق خوجالق ماشنالاری ئشلەب چقاراتورغان ساناعات، عۇمومی ماشنا قۇریلشی، بنا کارلک ماتریاللاری تایارلایتورغان ساناعات بوینچا پەشنچی شورالار قۇرۇلتاییی تاماندان قابول ئیتلگەن بیش یللق پلان ۋەزیفەلەری برنچی ئوچ یلدا-یانی بەجەریلەجەک.

ساناعاتنی ریۋاجلاندرش بیش یللق پلاننگ بەجەریلشی کوگلەدەگیدەی کیتشی ۋە کەمباغال-ئورتا دیهقان عاممەسنگ سوسیالیزم تامانغا قاتعی بۇریلشی، کەپیتەلیزم عۇنسۇرلەری ئوستنگە هۇجومنگ کوچەیشی ۋە یاپپاسغا اکوللیکتیفلەشدرش ئاساسدا مۇشتومزورلرنگ سنف بولب یاشاوینی توگەتشکە کوچش - مەملەکەت ئچدە سنفی کۇرەشنگ کیسکنلەشوۋینی ۋە بیر یۇزی ئیمپریالیزم هەم ئۇنگ سوسیال-فاشیست قۇیرۇقچلاری تاماندان س. س. س. ر. گە قارشی کوچلی ئغوا هەم دۇشمەنلکنی توغدردی.

مەملەکەتنی ئیندوسترلەش بابدا فرقا هەم ئشچلەر سنفی ئالدندا تۇرغان بۇیۇک تەئریخی ئەهەممیەتکە ئیگە بولغان ۋەزیفەلەرنی مەنە شۇندای شارایتدا حەل ئیتش-خوجالق قۇرلش مەسئەلەلەردە عالاحدا قاتتق ۋە ئانق بالشویکلەر یولنی ئوتکەزشنی هەمدە هەر قاندای ئوپپورتونیستلارچا ئغالشلار ۋە فرقانگ باش یولدان بەجەرشدەن

هەر قاندای ئایشلار بلەن قاتعی کۇرەشۇنی تەلەب قلادی.

15 نچی قۇرۇلتایدان بویاغی ئوتکەن دەۋر، مىلیونلەب ئشچی ۋە دیهقان عاممەسنغا سۇیانغان بالشەویکلەر فرقاسنگ ئوزی تاماندان قابول ئیتلگەن ئیندوستریلەشنگ تیز سۇرعەتلەری ئۇچۇن ۋە برنچی گەلدە، بۇتون خالق خوجالغنگ سوسیالیزم نیگزندە قایتادان قۇرلشغا پایدوار سالوچی ئاغر ساناعاتنگ ریۋاجلانوۋی ئۇچۇن، مۇۋافاقیاتلی رەۋشدە سوسیالیزم قۇرش یولدغی ئاغرلقلارنی یەگش ئۇچۇن بولغان کۇرەش بلەن ئوتدی.

فرقا بیش یللق پلاننگ بەجەرلشگەنە ئیمەس، بەکم ئارتغی بلەن بەجەرلشگە هەم ئرشدی، شۇنگ بلەن برگە ئۇ، فرقانگ بەعزی قاتلاملاردا مەیدە بورجوۋازیا ئستیخیەسی تەئسری ئاستدا ئوپپورتونیستلارچا ئکلەنش کۇچەیشگە قاراماسدان، بۇتون جەبهە بوینچا شەهەر ۋە قشلاقنگ کەپیتەلیزم عۇنسۇرلەرگە قارشی هۇجومنی کیگەیتردی. مەیدە بورجوازیاسیتیخییەسی تەئسری ئاستداغی بو ئکلەنش ئونگ ئاغماچلارنگ ئاچقدان - ئاچق فرقا یولغا هۇجوم قلشغا ئورنشلاردان عبارات بولدی.

ئونگ ئاغماچلار، ئیندوسترلەشنگ تیز سۇرعەتلەری توغریسداغی ئاساسی ۋە قاتعی مەسئەلەدە فرقا یولغا هوجوم قلدلار. ئونگ ئاغماچلق یولی، فرقا تاماندان ئوتکەزلەیاتقان ئیندوسترلەش سۇر عەتنی پیغشتریب قویشغا، دیمەک مەملەکەتدە کەپیتەلیزم عۇنسۇرلەرنی کۇچەیترشکە ئالب باردی. ئونگ ئاغماچلق سیاساتی عەمەلدە کەپیتەلیزم عۇنسۇرلەرگە تەسلیم بولشنی کورسەتدی.

ئونگ ئاغماچلار، بۇتون خالق خوجالغنی سوسیالیزم نیگزندە باشقادان قۇرش بازالاری بولەن ئاغر ئیندوسترییەنی زور بیرب ریۋاجلانتیرش مەسئەلەسدە فرقا یولغا هۇجوم قلدلار. بومەسئەلەدە ئونگ ئاغماچلق یولی، مەملەکەتنی سوسیالیزم نیگزندە باشقادان قۇرش ئشندنگ باشدا تورغان پرولیتاریاتنگ یولباشچلق رولنی بۇزشغا ئالب باردی. دیمەک، ئونگ ئاغماچلق یولی - سوسیالیزم یولیدا ئوسش ساری کورەشدەن باش تارتش دیگەن سوزدر.

ئونگ ئاغماچلار، سوسیالیزم ئیندوسترییەسنی ریۋاجلاندرش ئشندە، «نازک جایلار» نی ئیکسلەنش باهانەسی بلەن فرقا یولغا هۇجوم قلدلار. ئوگلارنگ بو یولی، قیینلقلارنی یەگش ئشندە، عاممانگ فاعاللغنی کۇچەیترش ئورنغا عاممانی بوشاشدرشغا ئالب باردی. مەنە بولار، ئونگ ئاغماچلقنگ عەمەلدە مەنچلک ماهیاتنی ئاچق-ئاچق ئاچب بیردی.

فرقا فاقات ئونگ ئوپپورتونیستلار بلەن رەحمسز کۇرەش ئارقاسدا-غنا بیش یللق پلاننی بەجەرش ئشدە جۇدە کەتتە یۇتۇقلارغا ئیرشدە ئالدی ۋە ئیرشدی. فرقادا باش خوۋف-قۇنچ بولغان ئونگ ئاغماچلق ۋە ئونگ بلەن مۇراساچلقغا قارشی کۇرەش داۋام ئیتدرلگەن ۋاقتدا-غنا کیلەجەکدە سوسیالیزم قۇرلشی مۇۋافاقیاتلارغا ئیرشۇ مۇمکن.

شۇ بلەن برگە، تروتسکیزم قالدقلاری بلەن هەم، هەر قاندای قگمایشلار ۋە فاۋقولعادا ئیندوسترلەش تیپیدەگی «سول» مەهمەدەنچلق قالدقلاری بلەن هەم قاتعی کۇرەش ئالب بارلماغی لازم. «سول» ئوپپورتونزم قالدقلارنی ئاچب تاشلاش ۋە یەگش-فرقامزدا ئاساسی قورقۇنچلاردان بولغان ئونگ ئوپپورتونیستلق ئاغماچلغی بلەن کوزکندەگدەی کۇرەش ئۇچۇن قاتعی شەرتدر.

فرقا، ئوپپورتونیستلار ئیگەلەنشنی ۋە ئاغماچلقلارنی یەگکەن حالدا، سوسیالیزم قۇرش ساحاسدا لیندنسیاساتندە دەۋل ئوزرب عەمەلگە ئاشرش ئاساسدا، ئشچیلەر سنفی ۋە قشلاق مەحنەتکەشلەرنگ کیگ عاممالارنی ئوز بایراقلاری ئاستدا بارغان ساری کوچلوک برلەشدیرەدی ۋە کوممونیزم ساری کۇرەشدە بیر یوزی پرولیتارییاتنگ ... مەسئەلەسنی مۇمکنلەیدی.

V·K.P. (в) mərkəzqomь sьjasь вьjurasь1930 jьl 20 majda ma'qulladь

(بشی بیرنچی بیتده)

نستیتوتننگ تەعلم-تەجربە بازالاری بریگە شاگردلگی، ئشسزلەرنگ هۇنەرلەرینی ئاشرش ۋە ئۇلارنی قایتادان تایارلاش هەم (باشقالار) سیفەتدە کیلک رەۋشدە ریۋاجلانماغی، شۇنگ بلەن برگە بو شەکللەر ئارقالی تایارلانغان ئشچلەرنگ ئشلەب چقارش-تیخنیکە وە مەدەنی-سیاسی دەرەجەلەرینی ئەلبەتتە، کوتەرمەگی لازم.

ئشلەب چقارشنی قایتادان قۇرش شارایتدا یوقاری هۇنەرلی ئشچیاردەن یەگی کەدرلەر، شونگدیک پەست ۋە ئورتا دەرەجەدەگی تیخنیچسکی خزمانچلار (ئۇستالار، بریگەدەچلەر، کونترول قلوچلار) نی تایارلاش عالاحدا ئەهەممیەتکە ئیگەدر.

ب) قۇرۇلتای، مەرکەزقومنگ 1928 نچی یل ئیول هەم 1929 نچی یل نویابر ئایلاریداغی پلینوملەرنگ هەمدە مەرکەزقومنگ بو پلینوملەردەن کیین، یوقاری مەکتەبلەرنی قایتادان قۇرش توغریسیداغی قارارلارینی مەعقوللایدی ۋە بو قارارلارنگ بەجەریلشی ئۇستدەن نەزارەت هەم کونترولنی عالاحدا قویشنی، شۇنگ بلەن برگە قسقاواقت ئچدە بۇ مۇهم مەسئەلەدە تۇبلی ئوزگەرشکە ئیگە بولشنی تەکلیف قلادی. خوجالق ئدارالاردا تیسکەریچی زەرەرکۇنەندەلککە قارشی رەحمسز سۇرەتدە کۇرەشۇ بلەن برگە، سوسیالیزم خوجالغنی ریۋاجلاندرش یولدا ئشلەۋچی بۇتون بلمدانلارغا کیلەجەکدە دققاتنی ئاشرش وە ئۇلار توغریسدا غەمخورلق قلش زەرور.

ۋ) قۇرۇلتای، ساناعاتنی ئدارە قلوچلارنگ ساستاۋنی مۇستەحکەملەش ئشدەگی یۇتۇقلارنی خالق خوجالغنی سوسیالیزم نیگزدە قایتادان قۇرشنگ حازرغی دەۋری تاماندان کەدرلەر ئالدنغا قویلغان تەلەبلەرگە نسبەتەن قانەقارلق ئیمەس دیب حسابلایدی وە ساناعاتنگ یولباشچی خادملاری ئۇچۇن ئیگ مۇهم ۋەزیفە قلب، ئیگشلی ئشلەب چقارش بابدا تیخنیکە بلملەری بلەن قۇراللانشنی ئالدنغا سۇرادی.

قۇرۇلتای ئشکەئەستەیدل بیرلگەن مۇتەخەسسلەر، یاش ئنژینیرلەر، تیخنیکلەردەن، ئاینقسا ۋ. ک. ک. وە زەربدار بریگەدەلەرنگ ئشلەب چقارش کیگەشمەلەرینگ ئش جارایانلاردا کوتەرلگەن ئشچلەردەن چققان تەشکیلاتچی کەدرلەرنی ساناعاتنگ قوماندالق ئورنلارغا قاتعیراق چقارشنی تەکلیف قلادی.

3) کیلەجەکدە ئیلگەری قادام قویش وە سوسیالیزم نیگزدە ئوسشنی تیزلەتش ئشدە، ئیگ کەتتە ئختیات کوچ-حازر قاتعیان یەتەرلی دەرەجەدە فایدالانلماغان ساناعاتنگ شۇ بۇ کۇنگی ئۇریشدان مۇمکن قادار کوپرەک فایدالانش وە ئۇلارغا یەگی تیخندگە کرتشدر.

ئا) ئۇزلکسز هەفتەگە ئوتش ۋە ئشلەۋچی ئسمەنەلەرنگ ئارتوۋی فەبرک - زاۋۆد ئۇسکونەلەریدەن فایدالانش ئمکانیەتنی ئەنچە ئاشرماقدا، کارخانالاردان فایدالانشنی کوتەرمەکدە، کەپیتەلنگ ئەیلەنوۋنی تیزلەتشکە، عۇمۇمی حاسلاتنی کوپەیترشکە وە تەن نارخنی پەسەیترشکە یاردام قلماقدا. ئوتکەن دەۋردەگی ئۇزلکسز هەفتەنگ یەکونلەری، ئۇزلکسز هەفتە 29-30نچی یلدا ساناعات-مالیا پلاننی بەجەرشنگ مۇهم عاملاریدان بیرکەنلگنی کورسەتدی. قۇرۇلتای مەنە شۇلارنی ئعتبارغا ئالب، کیلەسی یلدا ساناعاتنگ بۇتون ئاساسی نەۋعلەرنی ئۇزلکسز ئش هەفتەسگە ئوتکەزشنی، شۇنگ بلەن برگە کارخانالاردا ئسمینەلەر بلەن ئشلەشنی قولدان کیلگەنچە ئارتدرشنی تەکلیف قلادی.

ب) قۇرۇلتای، ئشچلەرنی وە مۇتەخەسسسلەرنی چهت مەملەکەتلەرگە یۇبارش هەمدە چهت مەملەکەت ئینژینیرلەری، ئوستالاری وە هۇنەرلی ئشچلەرنی س. س. س. ر. گە چاقرش تەجریبەسینی کیگەیترش، شۇنگ بلەن برگە ئۇلارنگ تەجریبە هەم بلملەریدەن شورالار ئتتفاقنگ کارخانالاریدا تولا فایدالانشنی تەئمین قلش زەرور دیب حسابلایدی.

تیخنیکە یاردامی توغریسیدا بولغان حازرغی شەرت-نامەلەردەن فایدالانش، ساناعاتنی قایتادان قۇرش، یەگی ئستحسالاتنی ئۇیۇشدرش ئشلەریگە چهت مەملەکەت یاردامنی تارتش بلەن برگە، بوئشدە یاخشی تەجریبەلەرنی وە ئالدنغی تیخنیکەنگ ئیگ مۇهم یۇتۇقلارنی قسقا بر مۇددەت ئچدە بزنگ ساناعاتمزدا سگدرشکە مۇمکنلک بیرەتۇرغان سۇرعەتلەرگە ئیرشمەک لازم.

ۋ) عەینی زاماندا شورالار ئتتفاقنگ کارخانالاریدا رەتسیەنەللەشۇ تەجریبەلەریدەن ئوز ئارا فایدالانشنی کیگ قلب قویش لازم، بو ئشکە ئەپپەرەتنگ قیگغر - بیپەرەۋەکرەتلەرچە قاراشی ۋە ئشنی یاشرب قلیشی بلەن کۇرەشۇ ئۇچۇن کیگ ئشچلەر عاممەسی تارتلماغی لازم.

یاخشی کارخانالارنگ تیخنیکە یوتۇقلارنی حسابغا ئالش ۋە ئۇلاردان باشقا کارخانالاردا هەم فایدالانش ئشنی قویش کیرەک. ئالدنغی کارخانالارنگ کیینده قالغان کارخانالارغا ئاتالغنی کیگ رەۋشدە ریۋاجلانترش زەرور!

گ) مەۋجود ئشلەب چقارش ئمکانیەتلەردەن فایدالانشنی کوچەیترش تاماندان قاراب، یەرەک دەۋلەت ساناعاتی بلەن مەیدە مەحەللی وە کوستار ساناعاتی ئورتاسدا ئوز ئارا عالاقا بەلگلەنمەگی لازم. مەیدە مەحەللی وە کوستار ساناعاتی، بازارغا کیتەتورغان مالارنی ئشلەب چقارشنی ریۋاجلاندرش بلەن برگە، یەرەک ساناعات ئۇچۇن کیرەکلی چالە ئشلەنگەن مالارنی ئشلەب چقارماغی وە بونغ ئارقاسدا یەرەک ساناعاتنی مەیدە، کوستار ۋە هۇنەر کارخانالاردا ئشلەش مۇمکن بولغان مالارنی ئشلەب چقارش ئۇچۇن ئوسکونەلەشدەن قوتقازب، یەرەک ساناعاتغا یاردامچی بولماغی لازم.

4. ساناعات ئالدنغا قویلغان ۋەزیفەلەرنی حەل ئیتش، ساناعاتنی ئدارا قلش سیستیمەلەرنی قویداغی ئاساسی پرینسپلەرگە قاراب قایتادان قۇرش ئشنی تیزرەک تامام قلشنی تەلەب ئیتەدی:

ئا) ساناعاتنگ بۇتون تارماقلاریدا یەککە باشچلق سیستیمەلەرنی تەئمین قلش؛

ب) ساناعات ۋە کارخانالارغا پلانلی ۋەزیفەلەرنی بەجەرش ئۇچۇن مۇمکن قادار کوپرەک موستاقللق وە تەشەببوسنی تەئمنلەش؛

ۋ) کارخانا ئشلەرگە تیخنیکەۋی رەهبەرلکنی کوچەیترش؛

گ) خوجالق ئدارالەرنگ ئشلەردە زەرەرلی مووازیلق (بر خل ئشنگ بر نیچە ئدارە تاماندان بەجەرلووی. ئدارا) نی یوقاتش ۋە ساناعاتنی پلانلاش هەم ئدارە قلشنگ بارچا سیستیمەلەرنی سادالاشدرش.

قۇرۇلتای، مەرکەزقومنگ ئستحسالاتنی تەرتبگە قویش ۋە یەککە

FЬRQA TYZILIŞI

BOLŞIVIZM qoralь-tanqьd şiarini вundan həm juqarьkətərib oŋ opportunьzm, „sol“ qьjşajucьlarnьŋ ildizi bilən qurutamьz

ۋابکینت رایون فرقا کونفیرینسیەسنگ خاتالاری تۇزەتلسن

بوخارا ئوکروگنگ ۋابکینت رایون 5 نچی فرقا کونفیرینسیەسی توگەدی. بیراق، کونفیرینسیە ئش دەۋردە بر قانچا خاتالار هەم قلندی. مەسەلەن، رایکوم پلینوم هەیئەتی سایلانغاندا، فرقا ئچدەگی دیموکراتیە ئوسۇلی بوزولدی. جۇملەدەن، بایمۇحەممەدوف، عەبدۇللا شەمسی ۋە ب. رەجەبوف دیگەنلەر کەم ئاۋاز ئالغانلارغا قاراماي بۇلارنی حاقیقی ئاعزالققا ئوتکەزلدی. ناسریاعقوبوف، موحەممەد بازاروف ۋە زەدەریسکەی ئورتاقلار یوقاریداغی ئورتاقلاردان ئارتق ئاۋاز ئالشلارغا قاراماي کەندیدەتلککە قالدردیلار.

بو حاقدا ۋەکللەر تاماندان: «کەم ئاۋاز ئالغانلار کەندیدەتلککە توشرلسن» دیگەن تەکلیفلەر توشگەن بولسادا، ئوکروگقوم ۋەکلی، «کیین تۇزەتەمز» جاۋابنی بیردی-یو، لیکن کیین هەم تۇزەتمەدی.

شۇنگ کەبی ئوز کومفرقا مەرکەزقومنگ بوخارا تەشکیلاتنگە یازغان خاتیدا ۋە ئوشا تیکشرشدە قابول قلنغان قاراردا کورسەتلگەن قاراکول رایفرقومنگ سابق تەشکیلات مۇدیری بایبورینننی فرقا ئشگە قویماسلق حاقدا ئوکرفرقومنگ ئوزیدە هەم قارار قلنغان بولسادا بیراق، ئونی رایفرقوم بیبورا ئاعزالغغا سایلادیلار. ۋاحالانکی، شۇ ۋاقتدایاق بایبوریندان: «سز، مەرکەزقوم خاتی یازلغان ۋاقتدا کومیسسیە تاماندان یۇکلەنگەن عەیبلەرنی خاززبوینگزگە ئالاسزمی؟» دیب سورالغاندا، ئۇ: «مەن ئوشا قاراردا هەم ئوزفکرمنی یازب قالدرغانمەن» - دیگەن جاۋابنی قایتاردی. شۇ ۋاقتدا ئوکروگقوم ۋەکلی، «بایبورین ئوز خاتالارنی بوینغا ئالادی. بەلکی مەنە، ئوزی هەم ئەیتەر دیب، ئۇنگ ئۇستنی سیپەب ئوتدی. لیکن، بایبورین 2 نچی قایتا ئورندان تورب:

— «مەن ئوکروگقوم قارارنغا بوی سۇنەمەن، ئەلبەتتە» دیب سوزلەسە هەم، ئوز خاتالارنی ئاچق ئعتراف قیلشنی تومەنلەشتیرب قویا قالدی. شۇنغا هەم قاراماي بایبورین بیبورا ئاعزالغغا سایلاندی.

بۇلاردان تاشقاری رایفرقوم بیبوراسغا پاختا توپلاشدا فرقا یول-یوروقلارنی بۇزغانی ئۇچۇن فرقا جاۋابگەرلگگە تارتلغان کەریم رەجەبوف ۋە بارات رەجەبوف دیگەن ئورتاقلار هەم سایلاندیلار.

مۇمۇمەن رایفرقوم بیبوراسغا خازرغی کۇندە قارا ئشدە ئشلەب تورۇچی بیراتتە هەم رابوچی ۋەبەترەکلەردەن ئوتمەدی.

رایفرقوم پلینوم ئاعزالغغا سایلانغانلار ئاراسدا هەم فرقا ئشلەرنی کیچیرلمەسلک دەرەجەدە ئارتدا قالدیرب، جازالانغان ۋە ئعمر عەمەلدارلنگ مرزەسی بولب کیلگەن شاکیرف، بایموحەممیدوۋا ۋە زادوریسگی دیگەنلەر ئوتب قالدیلار. ۋاحالانکی، بولار ئورنغا رابوچی-ی، بەترەک ۋە کولخوزچلاردان ئوتکەزش زەرور ئیدی. شۇنغا کورە ۋابکینت فرقا کونفیرنسیەدە یۇز بیرگەن خاتالارنی تیزدەن تۇزەتش براسدا تەعجلی چارالار کوریلشی لازم.

ئعزەمجان

ۋابکینت

fьrqa əppərətlərini saqlam majalar bilən tə'miləjmiz

ئیسکی بۇخارا فرقا کونفیرینسیەسی، ئوزینگ ئشنی توگەتدی. ئۇندا قویلغان مەسئەلەنی تانقد ئالاۋی ئاستدا کیگ مۇحاکەمە قلندی. بۇندا ناتقلار کوللیکتفلەشدرش باراسداسادر بولغان خاتالقلارنگ ئاساسی عامللاری حاقدا سوزلەب، ئۇنگ مەرکەزقوم دیریکتیف ۋە قارارلاری ئاستدا تۇزەتش، یۇتقلارنی بۇندان هەم مۇستەحکەملەشکە دققات قلدنشنی تەئکیدلەدیلەر. شۇ بلەن برگە، ناتقلار بر قسمی قۇیداغی حاللارغا هەم توختادیلار.

ئیپەک فەبریکەسدە ساناعات-مالیا پلاننگ بەجەریلشی بوش، ئۇندا حازرغا قادار 50 پرەسەنتکە یاقن بەجەرلدی، خالاس.

ئشچلەر ئورتاسدا تەربییەۋی ئشلەر، ئاینقسا بەینەلملەلی تەربییە بوش قویلغان. تۇزۇلگەن کوللیکتف شەرتنامالارنگ بەجەرلشی ئۇستدا هیچکم کونترولک قلمایدی. شۇنگ نەتیجەسدە شەرتنامانگ مۇهم قسملاری ئعتبارسز قالیتر. بۇندا فرقا-کومسومول یەچییکەلەری ۋە کەسەبە تەشکیلاتلاری قاتعی چارالار بیلگلەشی لازم ئیدی. لیکن، بو بولمادی.

شورا ئەپپەرەتلەرنی تازالاش هەم قانقارلق ئیمەس. جۇنگی بەعزی بر ئشدەن قۇۋلانغانلار ئیکنچی ئشدەن قایتب کیرەیاترلار، بۇنغا عالاقادار ئدارالار ئعتبار قلمایدیلار.

ئشچلەر کوپرەتفیدە برمۇنچا مۇنۇنگ حاللار مادۇم یولا باشلادی ئۇندان بری-کوپرەتیفنگ رەئیسی 170 مەنات سوم ئیسراف قلغانی ئۇچۇن ئشدەن قۇۋلاندی. لیکن، حازر ئۇ-فرقا سەفدە تۇرغانلغدای، جازا ئدارالاری تاماندان ئۇنغا هیچ قاندای جازا بیرلگەنی یوق.

ئیندی، دەۋلەت ئەپپەرەتلەرنی بیرلدەشدرش مەسئەلەسگە کیلسەک، کوبکنە مۇنۇنگ حاللار بار. جۇملەدەن بری ئشچلەر کوپرەتفنی ئالساق، ئۇندا بۇتون خزماتچلارنگ سانغا نسبەتەن 7 تەگنە بیرلی خادملار ئشلەیدی. باشقالار هەم شۇنگ کوپیسیدر.

کوپرەتیف ئدارالاردا یەنە بر یارامالس ئاحوال بولسا، ئۇ هەم کوپرەتیف مالارغا ئیچنمەسلکدر. کوپرەتیف قارامەغدا ئانچا قویلار بار. قاراۋچسز قالدرشلار نەتیجەسدە هەر کۇنی دیەرلک 15-10 لەب قویلار ئولب کیتە یاتر. بۇنغاقارشی هیچ بر چارا کورلمەیدی. قولانلاتۇرغان تەدبیرلەر فاقات قوروق ئەکت تۇزۇشدەن عبارەتدر.

فرقا سەفگە رابوچی، بەترەک ۋە کەمباغاللاردان تارتش قانعەتلق ئیمەس. بۇنغا بتتەگنە مسال-ئۇ هەم بولسا، ئستحسالات یەچییکەلەردەن فرقاغا ئوتکەزلگەن ئشچلەرنگ ماتیریاللارنگ رایکومدا کوریلمەی قالب کیتشیدر.

فرقا ئاعزالارنگ نەزەری بیلملەرنی ئاشرش باراسدا کوریلە یەتکەن چارالار عەینی زامانننگ تەلە‑بیگە مۇۋافق ئیمەس. مەسەلەن، ئیسکی شەهەر بوینچا ئوقۇشیلدا 25 لەب سیاسی مەکتەب وە تولەرەکلەر ئاچلدی. بیراق، بۇلاردان کوتکەن زور تلەکلەر یەتەرلی نەتیجەلەر بیرمەدی.

یەگی مایالار یتیکەزش وە پەستدەن یوقاری کوتەرش مەسئەلەلەری سۇست. پەستدەن یوقاری کوتەرلگەنلەرگە عەمەلی یاردام کەم. ئۇلارنگ ئشلەشدەگی ماهیرلقلارنی ئاشرش یولدا یەتەرلک دققات ئیتلمەسدەن کیلمەکدە یاتر.

مەیدە مللەتلەر ئاراسدا ئشلەشدە هەم بر مۇنچە نوقسانلار بار. جۇملەدەن یتتەسی، ئۇلار ئاراسدا مەدەنی ئاقارتش ئشلەری ۋە جاماعات ئشلەرنگە قاتناشدیرش سۇست. مەسەلەن ئوکروگ بوینچا 1000 دان ئارتق فارسلار بار. ئۇلارغا حازرغا قادار ئوز ئانا تللەریدە براۋتە بولسن مەکتەب ئاچب بیرلگەنی یوق.

تانقد ۋە ئوز-ئوزنی تانقد ئیسە، ئایرم جایلاردا بوغولغان حالدا داۋام ئیتب کیلدی. مەسەلەن، رایکومنگ سابق تەشکیلات شۇعبە مۇدیری خاجی زوفەری، ئشچلەر کوپرەتیف فرقا یەچییکەسدە سایلاۋ ئوتکەزگەنی باردی. بۇندا رایکوم وە یەچییکەنگ نوقسانلاری ئۇستدا سوزلاشغا یول بیرمەدی. شۇ بلەن ئۇ، سایلاۋنی ئوز بلگەنیچە ئوتکەزب کیلە بیردی.

ئایرم خوجالق ئەپپەرەتلەردە ئسرافگەرچلک وە خیانەتلار روی بیرە باشلادی. بۇساحادا ر. ک. ئی. هیچ قاندای چارالار قوللانمایدی. ئوکروگ-، ر. ک. ئی. ئدارەسی، ئش ئوسۇلنی شۇندای قویغانکی، ئۇ ئوسۇل-فاقات کەبیتەدە ئولترب ئش ئالب بارشدان عبارەتدر. شۇنگ ئۇچۇن هەلگەدەک هۇنۆک حاللاردان مۇتلاقا خابارسزدر. قاچانکی، گەزتەدە یازلب چقسا یاکی بر-ەرتەسی-معلومات بیرسە شۇنداغنا خابار دار بولادی. بولماسام خاترجەملک.

***

ناتقلار، بۇندان تاشقاری-تەشکیلاتداغی یۇتق وەکەمچلکلەر حاقدا کیگ توختاب، رایکومنگ یەگی هەیئەتگە عەمەلی تەکلیفلەر قالدردیلار.

کونفیرینسیە یاپلاچ، رایکوم پلینومی بولدی. بۇندا رایکوم مەسئۇل کاتیبلگگە یاخشی خوجاییف، تەشکیلات بولم مۇدرلگگە-بەهلسن، مەدەنی-تارغیبات بولم مۇدرلگگە-روستەم عەبدورەحمانوف ئورتاقلار سایلاندیلار. بۇلارنگ هەممەسی ئشچلەردەندر.

مەیدە مللەتلەر ئاراسدا ئش چیتکە قاقلایاتر

سۇرخان داریا ئوکروگدە مەیدە مللەتلەردەن چققان مەحنەتکەش خالق، خوسۇسان تاجیک وە تۇرکمەنلەر زورغنا راقام - 28،2 پرەسەنتنی تەشکیل قلب، ئوکروگنگ ئقتساد وە خوجالق تۇرمۇشدا کەتتە ئوروننی توتسالار هەم، ئوکروگفرقوم، شۇندەک شورا تەشکیلاتلاری مەرکەزقوم وە حوکومەتنگ ئۇلارغا خزمات کورسەتش توغریسداغی دیریکتیفلەرنی کۆپنچە تۇرمۇشغا ئاشرمادیلار.

ئوکروگدەن تارتب رایون تەشکیلاتلارغاچا بۇ بابدا ئۇزلارنی جاۋابگەر دیب حس قلماي، مەزکور دیریکتیفلەرگە پەنجە ئاراسدا قاراغانلارنی کورسەتش ئۇچۇن، بر نیچە حەرەکەترلی خوجەتلەرنی کیلتیرسەک کفایە قلادی.

سۇرخان داریا ئوکروگیدەگی قشلاق شورالارینگ ئیچیدە تاجیک، تۇرکمەن شورالای بار. بۇ شورالارغا مەحەللی یەهودیلەر، عەرەب وە باشقا مللەتلەر هەم کیرەدی. مەنە شۇ شورالارنگ هەممەسدە ئشلەر ئوزبیک تلدە یۇرگزیلەدی. بۇلاردا 37 گە یاقن مللی مەکتەبلەر بولب، فاقات 5 تەسدە دەرسلەر ئانا تلدە ئالب باریلادی. بر قانچا مەیدە مللەت مەکتەبلەردە ئوقۇتۇچی خادملار تاماندان تەلەبەلەر ئالدنغا: مۇعەللممنگ بلگەن تلدە ئوقۇش، یوق مەکتەبنی تاشلاب کیتش سنگری شەرتنگ قویلغانی کورلدی. نەتیجەدە بز، کوب ئوقۇچلارنگ مەکتەبدەن چقب کیتکەننی وە کوب مەکتەبلەردە ئۇلارنگ کەمەیگەنلگنی کورەمز. یەنە شۇندای حاللار هەم بارکم، بەعزی مەکتەبلەر فاقات 7 - 10 تەلەبەدەن عبارات داۋام ئیتەسەلەر هەم شۇندای حالغا رایئجراقوملاری ۋە ئوکروگ ماعارف بولۇمی هیچ بر ئلتفات قلمایدیلار.

ئوکروگ ماعارف بولۇمی مەیدە مللەتلەر ئاراسداغی ئجتماعی تەربیەگە ئەهەممیەت بەرمەی کیلەدی.

ئوکروگ سیاسی ئاقارتو مۇئەسسەسەلەرینگ ئش حالەتگە توختالمای (بۇلارغا بۇدجەتنگ کوبکنە مابەلاغلاری سالنغاندر). فاقات شۇنی ئەیتش کیرەککم، بۇ مۇئەسسەسەلەرنگ ئشدە مەیدە مللەتلەر بۇتونلەی کورسەتلمەیدی...

بۇ ساحاداغی ئشنی، شۇنگدیک فرقانگ بۇ مەسئەلەدەگی دیریکتیفلەرنی ئۇنۇتلب قویلدی. بۇنی بولشیۋیکلەرچە ئعتراف قلب، مۇناسب خولاسالارنی هەم چقارش کیرەک.

مللی سیکسیە وە کومسیکسیەلەرنگ ئشی یەتەرلک ئیمەس. ئۇلار کوپنچە ئوز باشلارغا قالدرلغاندرلار.

بۇ مۇئەسسەسەلەرنگ حاقیقی یۇزنی ئاچش قیین ئیمەس (ئۇلار ترمز وە پەتتەکیسەردە ئەنچەگنە) بۇندا بز «کومسیکسیە» ۋیۇسکەسی ئاستغا یاشرنغان وە کەمچل مالاردان چای، قاند، گوشت وە باشقالارنی ئالشدا ئمتیاز بلەن فایدالانب، «چای»، «پالاۋ» تایارلاغانلارنی وە شۇ یول بلەن سەرمایا ئوندرگەنلەرنی کورەمز. بۇ «کومسیکسیە» لەردە ۋاقع بولغان بر قاتار ئسرافگەرچلکلەرنی سوزلەب هەم ئولتورمایمز. بەلکی، بۇ سیکسیەلەردە فرقا ئاعزالاری بولاتورب هەم بۇتون شەهەر وە ئوکروگ تەشکیلاتلار شۇندای ئشلەرنی بیلەتورب داۋام قلشی ئالک قالارلق.

مەیدە مللەتلەر ئورتاسداغی ئشنی پلانسز ئالب بارش، بۇ ئشلەرگە کەم باها بیرش کەبی حالنی تیزدەن یوقاتب، سیاسی تاماندان جددی بولغان بۇ کەمچلکنی تۇزەتش ئۇچۇن کونکریت چارالارنی بیلگلەش زەرور.

دیهقان.

مۇهم تۇزەتش

گەزیتەمزنگ کیچەگی ساندا «یەگی بۇخارا ئوز خاتالارنی بولشویکلک قاتعیاتی ئاستدا تۇزەتەیاتر» سەرلەوحەلی ماقالانگ تیپەسدە یەرک حەرف بلەن یازلغان «ئوزکومفرقا مەرکەز قومنگ یولباشچلغی ئاستدا کولخوزچلقدا روی بیرگەن خاتالارنگ هەممەسگە زەربە بیرب کولخوزچلق حەرەکەتنی مىلیونلارنگ تولقونغا ئەیلەنتیرەیک» دیگەن جۇملەنی «کولخوزچلقدا روی بیرگەن خاتالارنگ هەممەسگە ئوزکومفرقا مەرکەز قومنگ یولباشچلغی ئاستدا زەربە بیرب کولخوزچلق حەرەکەتنی مىلیونلارنگ تولقونغا ئەیلەنتیرەیک» دیب تۇزەتب ئوقش کیرەک.

مەركەزقوم ئورتا ئاسيابيوراسىغا - ئورتاق زيلينسكي گە، ئوزكومفرقا مەركەزقوميغا - ئورتاق ئيكرامفكە، ئوزكومفرقا مەركەز كونترول كوميسسيەسىگە - ئورتاق بالتابايفغا وە قاشقادارىيا ئوكروگ فرقا قوميتاسىغا عەريزە

ئو. رەحيم ئينعامفنك ۋ. ك. پ (ب) مەركەزقوم ئورتا ئاسيا بيوراسىغا وە ئوز كومفرقا مەركەزقوميغا يازغان خەتى

مينم ئامانىدان يوز بيرگەن خاتالارنك ئەعتراف قىلىنمىشىغا قارا-ماسدان، بو مۇنچە ئورتاقلاردا خاتا-لارمنى گەردەنمگە ئاليشم توغريسىدا شوبهە بار. شۇنك ئوچۇن، هەم شو كونگەچە عەريزەلەرمنك ئيعلان قىلن-ماغانلىغى ئوچۇن قويىداغىلارنى بايان قىلامەن:

1. ئوزم مەركەزقوم مەتبوعات بولىمىنك مودىرى بولب تورغان چاغىمدا، «قىزل قالام» مەجلىسىدە (ئوزم رەئيسلك قىلب تورب) مىللەتچى - شەۋينيست ۋە دود مەحمودفنى ئۇنك ماركسىزمگە قارشى روحى (دين) قىلغان مەعروزەسنى قىلىشىغا يول بيرب ۋە شو يول بيريشمنى توغرى ديب مەركەزقوم بيوراسىدا (ديكابر ئايى 26نچى يل) موباحاسا ئاچيشمنك سياسى خاتا ئيكەنىنى بويىنمغا ئالامەن. مينم شو خاتامنى مەركەزقوم ئاما-نىدان «مەيدە بورجوۋازىيا تيگرمە-نىگە سوۋ قويش» ديب باهالانيشنى توغرى ديىمەن.

2. يەرلىلەشتيرىش ئيشلەرىنى ئانقيب قىلىشداغى ئوربنشالرمنى هەم زا توغرى ديب حسابلايمەن چۇنكى، ئو ئوربنشلار فرقانىك يەرلىلەشتيرىش ئيشىدەگى يوتوقلارىنى يەتەرلى دەرەجەدە كەرەسىلىگم، باهالاي ئالما-غانىم، فرقانىك مللى سياساتنى تولا تۇشىنمەسلىگم، فرقا ئامانىدان رابو-چىلار سنفى ۋە مەملەكەتمزدەگى بۇتۇن مەحنەتكەشلەرنىك سياسى هەم ئيقتصادي ئورمۇشلارىنى حەل قىلىش-داغى، ئاساسى يوتوقلارنى، هسابقا ئالالماغانلىغىمدان كيلب چققان ئيدىلەر.

3. قاشقادارىيادا تورت يل تو-رشم، جومهورىيەتمزنك ئوزاق ۋە قالاق بورچەكلەرىدە هەر قادامداغى ئيشىمز، فرقانىك لينينچى باش يولىغا هەم شو يول ئاساسىدا فرقامز ئامانىدان سوسياليزم قورولوش ئوچۇن، كەپيتا-لىزمگە قادار ۋە كەپيتالىزم خو-جالىق شەكلارىنى توگەتش ئوچۇن كورەشكەن چاراللارنك تولا توغرى ئيكەنىنگە ئيشانچمنى كوچەيتەردى ۋە مەحكەملەدى.

4. فرقانىك توغرى سياساتى ئارقاسىدا بار بولا يانغان ئيگۆچى سوسياليزم ئوزىنىك بالانسىدا (يە-كونىدە) پرولىتارىيات، ئونك فرقاسى ۋە بۇتۇن مەحنەتكەشلەرنىك، سوسيا-ليزمنك تولا غالابەسىغا ئيشانج ۋە ئيراداسىنى كوچەيتەرگوچى، مەح-كەملەگوچى يوتوقلارغا ئيگەدر.

سوسياليزم قورولشىنىك بو يو-توقلارى حارجدا كەپيتاليستلەرنىك مەستانا چوقايف، شوكورف ۋە باشقا-لارغا ئوخشاش هەر رەنگدەگى مەلعە-لەرى زەنجىردەگى كورچوكلەرىنىك مەم-لەكەتمز ئيچدەگى ئيسەباى، مۇشتومزور، ساۋداگەر، عەكسلئنقلابى زيالىلار، سولتانعەلييفچىلك ۋە باشقالارنىك شورا حوكومەتىگە قارشىلغىنى - قاس-دىنى كوچەيتەردى. شۇنك بيلەن بيرگە ئولارنىك شۆبهەسز بولغان ئەجەللەرىنك تيزلەنيشنى كوچەي-تيرەدى.

قولغا كرگەن يوتوقلار برنچى نەۋبەتدە شۇنىك بيلەن بيلگلەنەدەكم، فرقا ئوز قاتاريداغى ئاغماچىلىقلار بيلەن، فرقا يولىنى سياسى ۋە مەفكورەۋى بۇزوشلارغا قارشى قاتعى كورەشدى، كورەشە ياتر ۋە كورەشە-جەك.

5. باش يول ئوچۇن فرقانىك كورەش مەنفەعەتلەرى بيلەن هيچبر عالاقاسى بولماغان عەربر: ئاغما-چىلقلار، شوبهەلەر، ئيشانماۋچىلىق، باهالاب يەتەمەسلك ۋە ئاشقى باها-لاش، ئنقلابى عيبارالار ئاينىقسا كەسكنلەشكەن سنفى كورەش شارا-يتىدا، ئيندوستىريلەش ۋە كولليك-تيفلەش ئاساسىدا خوجالقنى تولا رەۋشدە قايتادان قوروش دەوريدە جۇدە هەم زەرەرلىدر. تولا سەمي-ميەت بيلەن ئوز خاتالارمنى بويى-نومغا ئالامان، ئولەردەن ئيجرەدم ۋە ئيجرەيمەن. فرقانىك لينينچى سيا-ساتى پەزيتسيەسىدە مەحكەم تور-غان حالدا ئو سياساتنى بەجەرش ئوچۇن كورەشەجەكمنى بيلدرش بيلەن بيرگە، خىدىر عەلييف - «18»-لەر گروهى ۋە هەر تورلى تودەچىلقغا قارشى ئوزمنك دۇشمەن مۇناساباتدا ئيكەنمنى عەرز قىلامان. فرقانىك هەممە كورگەز مەلەرنى بەجەرشگە ئوزمنى تاييار ديب بيلەمەن.

4 يل قاشقادارىيادا تورب ئوزمنك سەحەتدم دەرەجەسىگە ئيعتبار قىلماي، بۇتۇن شەخسى مەنفەعەتلەرىمدەن كيچب، فرقانىك عومومى مەنفەعەتى ئوچۇن ئيشلەشم، گەرچە ئازغىنا بولسا هەم، يوقاريدا ئيتلگەنلەرنىك ئيسباتى بولور ديب ئويلەيمەن.

مينم عەريزەمنك فاقات ئنقلابى پرولىتار فرقاسى - فاقات بولشيە-ۋيكلەرگىنە ئيگە بولغان كوچ، ئيهر ئيرادا، ئنتىزامىنى ئيسبات قىلا تور-غان كەچكىنەگىنە بر مەسالى بولب خزمات قىلشىنى ۋە بەقارار هەممە كەم ئيشانوچىلارنى فرقانىك لينينچى يولىنىك توغرى ئيكەنىنى تاسدىق قىلوچى كوپ حوججەتلەرنىك كيچ-گىنەسى بولب خزمات قىلشىنى ئيلەر ئيدم.

عەريزەمنك ئيعلان قىلىنىشى توغرىسىدا گەزيتەلەر باشقارمالارىغا ديريكتيف بيرشنى رەد قىلماس-لىغگزنى ئيلتيماس قىلور ئيدم.

كوممونيستلق سەلامى بيلەن:

رەحيم ئينعامف.

***

گەزيتە باشقارماسىدان:

ئورتاق رەحيم ئينعامفنك، فرقا يولىدان مەيدە بورجوۋا مەفكورە-سيگە ئاغش حەرەكەتلەرى، ئوزكوم-فرقانىك بۇتۇن تەشكىلاتى ئامانىدان شەرمەندە قىلنب، قاتعى زەربە يىگەنىدەن ئوزاق ۋاقتلار ئوتكەنيدەن كيينگىنە خاتالارنىك بر مۇنچاسىنى ئيعتراف قىلب، ئوزكومفرقا مەركەز-قوميغا يوبارغان بو عەريزەسى، ئوز كومفرقا مەركەزقومنك، ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقومى ۋە ئونك ئورتا ئاسيا بيوراسى رەهبەرلىگى ئاس-تىدا ئوزبەكستان قشلاق خوجالقنى سوسياليزم ئاساسىدا قايتادان قوروش، مەملەكەتنى ئيندوستريلەش ئاساسىدا پرولىتارىيات كەدرلەرىنى (ئاينىقسا يەرلى مللەتلەردەن) كو-پەيتيرش، فرقانىك لينينچى مللى سياساتنى تولا بەجەرش، تودە بازلق ۋە ئونك قالدقلارى بيلەن ۋە ئوزبەكستان فرقا تەشكىلاتنىك بولشوۋيكلەرچە چنقالغى - مەف-كورەۋى تاربىيەسى هەممە ۋ. ك. پ. (ب) ۋە ئونك مەركەزقومنىك باش يولى ئوچۇن كورەش مايدانىدا-غى يولدك توغرى، ئوزاق ۋاقتلار ئوزينك عەكس فرقاۋى ئيشەنچدە تورب كيلگەن رەحيم ئين-عامفنك بۇتۇن حەرەكەتلەرنىك خاقسز ئيكەنىنى ئيسبات قىلادى. شو نۇق-تايى نەزەردەن ئينعامفنك بو خاتى، فرقامزنك نەۋبەتدەگى يوتوقلاردان برسىدر. براق، ئورتاق رەحيم ئينعا-مف ئوز خاتالارىنك هەممەسىنى بويىنغا ئالب كونكرت ۋە رەۋشەن قىلب ئاچب بيرمەيدى.

1 - «ئونك فكريچە پرولىتارى-ياتنك يولباشچىلق رولى موستەم-لەكەچىلك بيلەن تيگلەشديريلەدى، بولشۇوزم مللەتچىلك بيلەن ئال-ماشديريلادى».

2 - «ئيتتفاق پرولىتارىياتنك ئوزبەكستاندا سوسياليزم قوروش ئيشىدەگى يولباشچىلق رولىنى باها-لاشداغى ناتوغرى قاراش (يوقارى-داغىچا) ئينعامفنى ئنقلابىدا پرولى-تارىياتنك يولباشچىلغى ئورنىغا قانداىدر باشقا بر كوچنى تاپش ئيتتيلشگە ئالب باردكي، ئول ئوز كومفرقا مەركەزقومنك 3 نچى پيلە-نومىدەن ئەنچە زامان ئيلگەرى ۋا-قتلارغا قادار شۇنى ئيسبات قىلشغا ئوريندى ۋە مەزكور كوچ ديب زيا-لىلارنى حسابلادى.

3 - «ئو (رەحيم ئينعامف. ئيد-ارا) ئوزينك پروگرەممەسى ئاساسىدا ئوز ئاترافدا تودە توزب. پروگرەم-مەسنى يەشرون حالدا كيرگزش ۋە ئوز تودەسى ئيچىگە بر مۇنچا فرقا ئاعزالارىنى تارتشغا ئورىندى هەم شو يەسونىدە ئيش ئالب باردى» (ئوز كومفرقا مەركەزقومنىك 27نچى يل 16نچى يەنۋەر تاريخلى خاتى-دان).

مەنە بو نەرسەلەر ئورتاق ئينعا-مفنك ئورتاق زيلينسكى ۋە ئورتاق ئيكرامفغا يازغان خاتىدا ئاچلاغان، ئەگەر شولار ئو. ئينعامف ئامانىدان سەميمى رەۋشدە ئاچقاىق ۋە ئانلىق بيلەن ئاچلب شەرمەندە قىلنماس ئيكەن، خاتانى تولا ئيعتيراف قىلدى، ديب بولمايدى. شۇنك ئوچۇن ئور-تاق ئينعامفدان ئەنە شول مەسئەلەلەر توغرىسىدا قاتعى جاۋاب تەلەب قىلامز.

سامارقاند ئوكروگ فرقا كونفرينسيەسى ئاچىلدى

23 نچى ماي كيچ ساعات 6دا، سامارقاند ئوكروگ 4نچى فرقا كونفرينسيەسى ئاچىلدى. ئوكروگقوم مەسئول كاتبى ئورتاق ناربايف كونفرينسيەنى ئاچب، 3 نچى كونفرينسيە بيلەن 4 نچى كونفرينسيە ئاراسىداغى يوتوقلارنى قسقاچا تەحلىل قىلدى.

بوندان سونك، كونفرينسيەنك هەيئەتىگە 29، ماندات كوميسسيەسىگە 7، كاتباتغا 7 كشى سايلاندى. فەخرى ئاعزالققا ۋ. ك. پ. (ب) مەركەزقوم سياسى بيوراسى ئاعزالارى، ئاردجانكدزە، كروپسكەيە، تيلمەن ۋە زيلينسكى ئورتاقلار ئالقشلار بيلەن قابول قىلندىلار.

كونفرينسيەنك روزناماسىدا قويىداغى مەسئەلەلەر بار:

ئوزكومفرقا مەركەزقوم، مەركەزى كونترول كوميسسيەسىنك مەعروزەلەرى، ئوكروگقوم، ئوكروگ كونترول كوميسسيەسى وە تەفتيش كوميسسيەلەرىنك مەعروزەلەرى، ئوكروگقوم، ئوكروگ كونترول كوميسسيە وە تەفتيش كوميسسيە هەيئەتىگە سايلاۋلار.

Sarsan qaldьrdьlar

ئورتا ئاسيا تيمر يولىنىك ئيدارا ئيپپەرەتىدنى قايتادان توزوش، سامارقاند كەسەبە سايەزلارى ئوچۇن كوتلمەگەن ۋاقتدا بولدى. سامارقاند ئيستەنسەسىدە كەتتە ئاگلاشىلماسلقلار بولب، حاكمىيەت ئيستەنسە باشلىغىغا كوچدى. ئيلگەرى ديپو باشلىغى قاراماغىدا بولغان ماشيناچىلار ۋە بوياغچىلار ئيستەنسە باشلىغى قاراماغىغا تاپشرلدى. قايتادان توزلشگەچە ماشيناچىلار ۋە بوياغچىلارنىك كەسەبە حوقوقلارى تارتش خزماتنك ميستەكومى ئامانىدان حمايا قىلنار ئيدى. حازر حەرەكەت خزماتى ميستكومى حمايا قىلىشى كيرەك. شو كونلەردە ئيشچىلەر تارتش خزماتى ميستكومىگە بارسالار، حەرەكەت خزماتى ميستكومىگە يوبارادى، حەرەكەت خزماتى ميستكومى يەنە تارتش خزماتى ميستكومىگە قايتارادى. ع-ۋ-ۋ مەن ئيستەنسەدەگى ميستكوملەر هەم ئوچەستكە كەسەبە سايوزى ئوز ۋەزيفەلەرىنى بيلەمەيدىلەر. شكايات بيلەن باروچىلارنى، فلان ميستكوم بيلەن سوزلەشب قارانگز ديش بيلەن قاندقادىلار.

مەنە بو ئانقسزلق، ۋاگونلارنى ريمونت قىلش ۋە ئوز ۋاقتدا يورگىزش ئيشلەرىگە توسوقلق قىلاياتر.

يوللار كەسەبە سايوزى ۋە سامارقاند ئوچەستكە كەسەبە ئيشكىلاتىنىك كەسەبە ئيشلەرىنى مەعمورىيەت ئيشلەرى بيلەن بر ئيزدەن يوبارش ۋە يوقاريدا كورسەتلگەن كەمچلكلەرنى يوقاتش ئوچۇن شاشلىش چارالار كورىشى كيرەك.

ۋ.

2 ئاعەلانى چاپب ئولدىردى

مۇيەسسەر ئاي، يوقارى دارغام رايونى، گەدى قوچى جاما پولادچى قشلاقلى بيگم قول بازارف بيلەن كوب يللاردان بيريان ئيرخاتن بولب تورار ئيدى. مۇيەسسەر ئاي بيگم قولنىك قىلغان جەبرو زولملەرىگە چيدەمەي، نهايات ئيريدەن چقب، ئاناسى ئويىگە يارب توردى.

بيگم قول سنفى دۇشمەنلەر بيلەن ئيتتفاقلاشب، مۇيەسسەر ئاينى ئولديرش قاسدىغا توشدى. 20نچى مايدا قاين ئاناسى-مەريەم راحمان قىزىنىك ئويىگە باسب كيرب، مەريەم ئاي هەم مۇيەسسەر ئايلارنى قولىداغى بالتا بيلەن 6 جايدان ئورب، ئيكى فاعيالانى قانغا باتردى. قاتل يوقارى دارغام جنايات قىديرش شوعبەسى ئامانىدان قاماققا ئالندى.

قشلاق مەحنەتكەش خاتن-قزلارى سنفى دۇشمەنىنىك ئيگرەنگە سوو قويغان بيگمقولنك يوقشەدن قاتتق جازالانشنى تەلەب قىلادىلار.

mosa

TЬLЬGЬRAMLAR

Cex—ьslavakijə kəmfьrqasь aq gvərdijəlilərnin sirlərini acьв вerdi

PRƏGƏ, 22 maj. Pərləmentdə kəmmynist frəksijəsi cet işlər vəziridən Prəgəgə keigən Kətepəlnin orunвasarь aq gvərdijəli general Millernin namajьşkarana təntənə вilən qaвul qьlьnьşь toqrьsьda ьzaxat soradь. Kəmmynist depytəti Kəpetskii qujьdaqьnь вildirdi „Millernin rəhвərligə astьda S S S R gə qarşь hərвii jyryş ycyn вəjnəlxalq aq muhaçьrlar səfərвərlikgə alьnьв turьladь. Millernin namajьşkarana qaвul qьlьnьşь Cexьsləvəkijə işcilər sinfi şoralar mehnətkəşlərigə qarşь ьqva sanajdьlar“.

Kəmfrəksijənin tələвi hykymət kevciligi tauvşь вilən rəd qьlьndь.

Rьformьstlarnьnməslə hətləri tə'sirsiz

LONDON, 22 maj. Əngiljə mehnət vəziri Mərgəritə Bondfildnin jun sanaвatьda çançalnь tygətiş toqrьsьdaqь təklifgə rьformьstlar işxana egələri вilən muzakərəni вaşlaşqa hazьr вolqanlarьnь və iş haqqьnь azajtьş toqrьsьdə maxsus təklifdə вolacaqlarьnь вildirdilər вunqa qarşь 2000 tə toqumacьlar ammavьь meting qьlьв iş haqьnь azajtьşsirə razь вolmaslьqlarьnь вildirdilər. Başqa вir metingdə Bredfordnьn iş taşlaqan işciləri Profintern qonqrasьqa 2 vəkil juвarьşqa qarar вerdilər.

Lenin ismidəgi darьlfununnьn 125 jьllьqь

QAZAN, 23 maj. Lenin ismidəgi darьlfununnьn 125 jьllьqьqa вaqьşlaв təntanəli məçlis вoldь. Şoralar ьttьfaqьqa вirinci mərtə kelgən Şvetsarьja professeri vəiis şoralar ьttьfaqьnьn вyjyk вenəkariiklərini tə'riflэв nutq səzlədi.

MƏSKƏV, 23 maj. S S S R jer işləri xalq kəmisərligi trəktir ycyn kerək вolaturqan qьmamajlarnьn narxlarьnь arzanlaştьrьş toqrьsьda S S S R xalq xoçalьqь alьь şorasьqa muraçaat qьldь.

Nansenni eskə tyşiriş kecəsi

MƏSKƏV, 23 maj. Oso-avьjaxьm qьzьl səliв və вasqa təşkilatlar tamanьdan Firitiэf Nansenni esgə tyşiriş kecəsi ətkəzildi.

Hykymət ismidən Lunacarskii səzləв Nansennin „Avropadan şyвhə qьlsam həm Rysijədən şyвhəm joq“ degən səzini eskə tyşirdi. Uluq Nansen xatьrasь şoralar ьttьfaqьnьn mehnətkeşləri qəlвidə həmmə vaqt jaşajaçaq. Cet işlər xalq kəmisərligidən Roştein gəpirdi. Məskəv şorasьnьn vəkili Nansennin xatьrasьnь əвədiiləştiriş toqrьsьda jaqьnda Məskəv şorasьda muzakərə вolacaqьnь вildirdi. Cet işlər вilən mədənii alaqa вytyn ьttьfaq çəm'ijəti. Rysijə qьzьl səliв çəm'ijəti vəkilləri və şьmalь instetytnin direktəri Samajlovьc səzlədi.

Şoralar ьttьfaqьda

Zərвdarlarqa qulajlьqlar.—Maşьnьstnьn çьnajatkarana pərvasьzlьqь.—Orta Asьja cəllərini ərgəniş instityti.—Cetgə deniz arqalь jaqac cьqarьş вaşlandь

QAZAN, 23 maj. Lenin ismidəgi Qazan darьlfununnьn jyвilэji təntənəsi tygəldi. Bytlerof ismidəgi jəni ilmii kimijavьь tekşiriş institytigə pajdevar qurьldь.

VЬLADЬVOSTOK, 23 maj. Japonьjadan Şьmalь Amrьqanьn Qanadadan SSSR gə h va ekspiditsijəsigə вirləşiв iştirak qьlqan ajroplancь Islənəf və вort mexənik Farьx keldi. Bular Amrьqanьn həlak вolqan Ejilsən və Burland ucucьlarьnьn çəsədlərini vətənlərigə alьв вarьв qajtdьlar.

ARXANGELSK, 23 maj. Kecə portqa 12 tə jaqac taşuvcь cet el paroxodь keldi. Bu paroxodlar вilən вirgə „Krasin“ muz jararь həm keldi. Deniz jolь вilən jaqac cьqarьş məvsimi вaşlandь. Həmməsi вolьв вu jolda 1200 tə cet el və şora paroxodlarьnь kelişi kytilədi.

MƏSKƏV, 23 maj. Sosьjal musaвaqada muvaffaqьjat qazanqan zərвdar вrigədələr, kəllektif və ajrьm zərвdarlar ycyn RSFSR xalq mehnət kəmisərligi və saqlьqnь saqlaş kəmisərligi вir qatar qulajlьqlar вelgilədi.

MƏSKƏV, 21 maj. Məskəv—Qazan temir jolьnьn Cernəj istənsəsidə pojьzd keliв turqan jolqa əz ьxtьjarь вilən cьqqan jyk pojьzdь maşьnьstь jol kərsətyvci və istənsə вaşlьqьnьn pərvasizligi səвəвli jyk pojьzdь jolcь pojьzdь вilən toquşdь. 28 tə kişi əliв, 20 tə kişi jarələndi. Gynahkarlar qolqa alьnьв tergəv вaşlandь.

LENINGRƏD, 23 maj. Fənlər əkədemijəsidə вytyn ьttьfaq Orta Asьja cəllərini ərgəniş instityti tyziş toqrьsьda məçlis вoldь. Bytyn ьttьfaq qom—cəl instityti tyziв institytni şu jьlda acьşqa qarar вerildi. Institut Orta Asьjada вir qatar təçriвa istənsələri quradь.

Lenə altьn kanlarь toxtaв qala jatьr

„Lenə gəldfields“ iş-xanalarьda işcilsrgə iş haqь tələməjdi

Bodajвo, 23 maj. „Lenə Geldfields“ kənsessijəsinin Lenə altьn kanlarь sysəjiв qalajatьr. Işcilər arasьda narazьlьq вarqan sarь kycəjiв turadь. Kənsessijənin qьlqan xarəkəti Lenə-Vitim rajonьnьn вarca ьqtьsadьjatьqa xaraвkarlik tə'siri вerə aladь. „Lenə“ işxanasьnьn toxtalьşь kəkləmdə darja вilən qatnaş vaqtьqa toqrь kelgənidən, suv qatnaşdan fajdalanmaj qaladь. Işcilərnin iş haqlarь tələnməjdi. Kənsessijənin işxanalarьda hec pyl joq. Kənsessijənin çьnajatkarana hərəkəti unьn tamanьdan avqat keltirilməslik tevərəkdə вolqan xalq arasьda acьq вaşlanьşqa səвəв вolьв hatta keləçək jьlnьn işlərigə həm tə'sir qьla aladь.

MƏSKƏV, 21 maj. Kan işciləri sajuzьnьn mərkəzii qomьtasь „Lenə Geldfields“ nin Məskəvdəgi вaş ьdarasьqa ərizə вeriв hazьrqaca işci və xьzmatcьlarqa iş haqь tələnməgənini və işxanalarnь avqat вilən tə'minləşnin jolqa qojьlmaqanьnь вildirdi. Kəllektif şərtnama tərtiвli rəvişdə вuzьlьв turьladь. Sajuz mərkəzii qomьtasь 40 saat icidə kərilgən caralar toqrьsьda acьq çavaв вerişini sorajdь. Şu myhlətdə çavaв alьnmasa çəm'ijətnin şərtlərini вaçarişgə tiləməgəni mə'lym вolaçaq.

Kəlxoz hajvanlarьdan fajdalanьş jollarь

Kəlxozlarda mədənii-mə'-işii kəmisijələr tyziləçək

MƏSKƏV, 23 maj. Kəlxoz mərkəzii kəlxoz hajvanlarьdan fajdalanьş qaьdasьnь işləв cьqardь. Qaьdaqa qaraqanda, kəlxoz hajvanlarьdan, kəlxozlar xoçalьq ьdaralarь вilən вelgili iş ycyn şərtnama tyzgənləridə və jakii kəlxozcьlar ajrьm rəvişdə kirə işlərigə вarqanda qьna fajdalanьş mymkin.

Umymiləştirilgən hajvandan fajdalanьş toqrьsьda kəlxoz ьdarasь və jakii unьn təklifi вilən tartьş k cinin mydiri ruxsat вeradi. Əgər kəlxozcь namə'lym kirə ycyn cьqqanda unьn kirəsini anьq hьsaвlaв вolmaqanda, şu rajonda kirə вilən işləjturqanlarnьn ortaca iş haqlarьqa qaraв kəlxoz ycyn вelgili pyl alьnaçaq.

Atlarnь kəlxozcь вaqsa kəlxoz ycyn 40 prəsənt və əgər kəlxoz tamanьdan вaqьlsa 60 prəsənidən aşьq haq alьnmas.

Kəlxoz mərkəzii məhəllii təşkilatlar kəlxozlarda mədənii-mə'işii kəmisijələr tyzişgə təklif qьldь. Kəmisijələr məmləkətni sanaat'aşlarьşqa вaqlьq вolqan məs'ələlər asasьda kəlxoz вenakarligini taвlьqat qьlьşqa jardam вersinlər.

Kənsessijəcilərnin qanundan taşqarь qьlqan işləri nətiçəsi

Kənsessijənin zavod və faвrikələri toxtalьş aldьda

MƏSKƏV, 23 maj. „Lenə Gəldfields“ kənsessijəsinin çьnajatkarana rəvişdə əz işxanalarьda işlərnin toxtatьв qojьş hazьr danaq xaracьlьq nətiçələrini вerə вaşladь.

Oraida Pəlevsk mis qujьş zavod tərtiвdən cьqdь. Bundan вaşqa əgər tezlik вilən iliktr istənsəsinin işi jolqa qojьlmasa вarca şьmalь Pəlevsk zavodlarьnьn toxtalьşь qulьş ьhtьmal.

KƏNSESSIJƏ pojьzdlar sastafь toqrьsьda şərtnamanь jəgilətməgəni ycyn Perm temir jol ьdarasь Dektər вutaqьda pojьzdlar qatnaşьnь toxtalьşqa məçвyr вolaçaq.

KƏNSESSIJƏNIN çьnajatlь hərəkəti вilən vyçydgə kelgən ahval xalq arasьda narazьlьq cьqaradь.

Kənsessijənin Leningrəd вelymi iskiladlərdə вolqan mallarnь şaşьlьş rəvişdə naqd pylgə satmaqcь вoladь.

„Lenə Gəldfields“ ьdarasь telegrəf вilən Olupakadan kənsessijə işxanalarьda işləjturqan əçnəвilər caqьrьlьв alьndь. Bu işxanalarnьn işlərini jaman halqa saladь.

Almaatadan вerilgən xaвarqa qaraqanda, kənsessijə işxanalarь işcilərgə iş haqlarь tələməgənləridən işcilər narazьlьq вildirədilər. Barca əçnəвii mutaxasьslar caqьrьlqanьdan işxanalar işlərini toxtatdьlar.

ESKƏRTMƏ: Ingliz „Lenə Gəldfilds“ kənsessijəsi jaqьnda myhləti tygəlməj turьв əz ьxtьjarь вilən S S S R вilən qьlqan şərtnamasьnь вuzqan edi. Kənsessijəcilər qanundan taşqarь hərəkət qьlьв işxanalarnь əz halьqa qojqanlarь ycyn juqarьdaqь xaraвlьqlar вoldь.

Qara deniz hətвil kyclərnin namajьşь

SEVASTOPOL, 23 maj. Deniz kyci qьsьmlarьnьn deniz flotь fьrqa kənferensijəsini təвrikləв вyjyk namajьş вoldь. Metingde S S S R deniz kycinin вaşlьqь Məklevec və Qara deniz kycinin вaşlьqь orlof nutq səzlədi.

دىققاتمزنى كوچەيتەرەيك

3نچى مايدا سامارقاندا 3نچى ئيندوستريلاش زايومىنك 2نچى تيرازى ئوتگەندى. بو تيراژ مەحنەتكەشلەرنى قىزىقتىرب. زور موۋافقيات بيلەن ئوتدى. زايومنى ئو-ئاشمرشنىك مۇۋافقىيەتى ۋە تيرازىنى ئوتكەزش بۇتۇن شورا جاماعاتچىلغى، برنچى گەلدە، ياردام كوميسسيەسى ۋە مالىيا هەممە كريديت ئيشچىلەرى ئاليدغا دەۋلەت كريديتنى ساحاسىدا تارتلغان نەتيجەلەرنى مۇستەحكەم-لەش بوينچا بر قاتار مەسئۇل ۋە-زيفەلەر قويىديلار، كم ئو ۋەزيفەلەر قويىداغىلاردان عبارات:

زايومغا يازيلش بوينچا بولغان بەدەللەر. تولەۋلەرنك كيريشى قانا-عاتسز بارا يانو. ئوزبەكستاندا برنچى مايغا ئالنب يتمەگەن زايوم بەدەل-لەرى 3 مليون 600 ملك سومدان عبارادكە، بو ئورناشتيرلغان زايوم مابلاغىنىك 15.5 پرەسەنتىنى تەش-كيل قىلادى. بوندای ئاحوال بود-جەنىك نەرمەل ئيجرا قىلىنىشنى ۋە ئو ۋلىشنى مالىيالاش پيلانلارىنىك بەجەرلىشنى تەئمين قىلالمايدى. بو مەسئەلەدە ئاشكەنت، فارغان ۋە ئەنديجان ئوكروگلەرى ئاينىقسا ئار-قادا تورماقدالار.

ياردام كوميسسيەلەرى، مالىيا ۋە كريديت ئيشچىلەرىنك، ئايوم كولا-ليكتيفلەر ۋە رايونلار بوينچا بەدەللەر كيرشنى ئيكشىرشلەرى ۋە شو ئيكشىرش نەتيجەلەرى ئاساسىدا زا-يومغا يازيلش حسابلارىنى ئوز ۋاقتدا تيگەنشلەرى كيرەك. بەعزى جايلاردا ئايوم ئيشچىلەرنىك زايومغا يازيلش مقدارىنى ياردام كوميسيە-سىنك ئيجازاتىدان باشقا كەمەيتد-رشلەرىنى كوب ئورماقدامز. شو-نىك بەعزى مۇئەسسەسەلەرنىك مەئمورىيەتلەرى، زايومغا يازيلش بو-ينچا كوگەن پوللارنى ئوز ۋاقتدا تاپشرمايدىلار. بوندای غايرى ئابعى كورىنشلەرنى يوقاتش ئوچۇن ئيشچى - دەهقان نازاراتى تەشكىلاتلارى ۋە سود مەحكەمەلەرىنك ياردامغا مۇرا-جاعات قىلش زەرۇر.

ئەبليگەتسيەلەرنى حوكومەت قارارلارى ۋە سانش هەممە گەرەۋگە قويش تەرتيبى حاقىداغى ئينستروك-سيەگە مۇۋافق رەۋشدە تەسەررۇف قىلش ئوستىدەن جاماعات كونترولى قويىلمىشنى ياخشىلاش مۇۋافقاق بولىش كيرەك.

جاماعات كونترولنى ئوتكەزشدە جايلاردا ئەنچە گينە قىنگفر - قيمشقلار يوز بيربدر. بولارنى ئاساسان ئوچ گروهگە بولش مۇمكن:

برنچى — قويى ياردام كوميسسيە-لەرىنك حاقىقى ۋە نەواياى ئەحتياج بولماي تورب، ئەبليگەتسيەلەرنى سانش ۋە گەرەۋ قويشغا رۇحسەت بيرشلەريدر. بونداى ئاحوالغا يول قويش، جاماعات كونترولىنك بوتون ئەهەممىيەتنى يوقالادى ۋە قورولا-شمزغا پول بيرش ئيشنى بوزادى.

ئيكنچى گروه قنگفر - قيمشقلار شوندان عبارادكم، بەعزى قويى ياردام كوميسسيەلەرى ئەبليگەتسە-يەلەرنى سانش ۋەگە ۋگە قويشنى، ئەبليگەتسيە ئيگەلەرىنك حاقىقى ئيحتيياجلارىنى ئيكشرمەسدەن مەنع قىلاديلار. مەسئەلەگە بونداى رەۋشدە ياقن كيلش، يەعنى حاقىقى موحتاج كشىلەرگە ئوز ئەبليگەتسيەلەرىنى سانش ۋە گەرەۋگە قويشنى مەنع قىلش، دەۋلەت كريديتى مايداندا حوكومەت ئامانىدان كوريلە ياتقان تەدبيرلەرگە خالقنك ئيشانچمنى يەتمرەدى. ۋە زايوملارنى بوندان كيين ئورناشتيرشنى قيينلاشتيرادى.

ئوچنچى گروه قنگفر - قيمشقلار، قويى كريديت مۇئەسسەسەلەرىنك ياردام كوميسسيەلەرى ئورنىنى ئوتب، قويى ياردام كوميسسيەلەرىنك قارار-لارىنى ئوز قاراماقلارى بيلەن قانو-نيرشلارى، ياكى ئيجرا قىلماسلىق-لاريدر. جاماعات كونترولى، كريديت مۇئەسسەسەلەرىنك ئيشچىلەرى ئوستىگە ئيمەس، بەلكم ياردام كوميسسيە-لەريدەن عبارات جاماعات كونترولى ئوستىگە يوكلەنگەندر.

يوقاريدا كورسەتلگەن قنگفر-قيمشقلارنى يوقاتش ۋە جاماعات كونترولنى تيگشلى يوقارى دەرەجەگە كوتەرش ئوچۇن، ياردام كوميسسيەلەرى، مالىيا تەشكىلاتلارى ۋە كريديت مۇئەسسەسەلەرى، قويى ياردام كوميسسيەلەرىگە ئوسوللى رەهبەرلك قىلشنى، ئاينىقسا جانلى رەهبەرلىكنى كوچەيتيرشلەرى زەرۇر. بەعزى جايلاردا ئوتكەزلگەن تيكشرشلەر، قويى ياردام كوميسسيەلەرىنگە رەهبەرلك قىلش ئونچە ياخشى ئيمەسلىگنى كورسەتدىلەر.

3 نچى ئيندوستريلەش زايومىنك 2 نچى تيرازى ئوتگەش مۇنا-ساباتى بيلەن، يوتوقلارنىك ئيگەلە-رىنى تاپش ۋە بولارنى تولەش (ئاينىقسا قشلاقدا) بوينچا ئيسپرەفكە ئيشلەرىنى كيگەيتيرش كيرەك بوندا شۇنى ئيسدە توتمۇش كيرەككم، يوتوقلارنىك ئيگەلەرىنى تاپش ۋە يوتوقلارنى عامماغا ماعلوم قىلب تولەش، دەۋلەت كريديتنى مەح-كەملەش ئوچۇن ئيك ياخشى تاش-ۋىقاتچيدر.

قولمزدا بولغان ماعلوماتلارغا قاراغاندا، ئەبليگەتسيەلەرنى ئيكشىر-رش ۋە يوتوقلارنى تولەش كوچلك ئوكروگلەردە قانقارلىق بولماغاندنى كورسەتەدىلەر. مەحەللى مللەتلەر-دەن بولغان ئيشچىلەر ۋە دەهقانلار ئورتاسىدا ئيسپرەفكە ئيشلەرىنى كيگەيتيرش ۋە بۇنك ئوچۇن بازارلار هەممە ييغىلشلاردان فايدالانش لازم.

بناكارلىك مەۋسمىنك باشلا-نىشىغا قاراماسدان، مەۋسمچى ئيش-چىلەر ئورتاسىدا زايوم ئورناشتيرش ئيشلەرى هەلىگەچە كيگەيگەن ئيمەس. بناكارلارغا كەسەبە سايوزلارى ۋە ئيگەلك ياردام كوميسسيەلەرىنك مەۋسمچى بناكارلار ئورتاسىدا زا-يوم ئورناشتيرش كەمپەنيەسىنى كيگەيتيرشلەرى زەرۇر.

مەنە، ئاساسى ۋەزيفەلەر شولار بولب، ياردام كوميسسيەلەرى، مالىيا ۋە كريديت مۇئەسسەسەلەرى بو ۋە-زيفەلەرنى بەجەرش ئوچۇن زور بيرب ئيشلەشلەرى كيرەك. بو ئيش، 3 نچى ئيندوستريلەش زايومنى ئورناشتيرش بيلەن قازانىلغان نە-تيجەلەرنى مۇستەحكەملەشنى تەئ-مىنلەب، زايوملارنى يەگى زايومغا ئالشديرش هەممە «بيش يىللق تورت يىلدا» زايومىنى ئورناشتيرش كەمپە-نيەسىنى مۇۋافقىيات بيلەن بە-جەرشگە ئيمكان بيرەجەك. شۇنى ئونوتماسلىغمز كيرەككى، بزنك شورا زايوملارىمز، بيش يىللق بيلەن مولجەللەنگەن قورولش پيلانلارىنى يوزەگە چقارشنى تيزلەتەدىلەر.

بايبيشكو

PЬLANNЬŅ BƏÇƏRILIŞI

مەنە بو راقاملار «ئیلئیچ» زاۋۇددا كەتتە بۇزیلىش باشلانغانلىغىنی كورسەتەدىلە.

بو یەردە شونی هەم ئەیتىش كەرەككم، زاۋۇددا عامماۋی ئىشلەر، سوسیال مۇساباقا وە زەربدارچىلق ئاقساب كېلمەكدە. ساناعات ـ مالیا پلانی هەلی سیخلاردان ئوتىب هەر بر ئىشچگە تولاییتكە زیلگەن ئەمەس.

سیخلاردا سوسیال مۇساباقا وە زەربدارچىلقنىڭ حسابانی یوق. پلان هەممەگە كورونەرلىك جایغا یاپىشدیریلب قویلغان بولسا هەم، ئونىڭ قاندای بەجەریلە یاتقانلىغی ماعلوم ئەمەس. زاۋۇد مەنە شۇ كەمچىلكلەرنی هەم تولغازیشغا حەرەكەت قىلىشی كېرەك.

كەچكەنە ئىستەنسەلەر خاتەرتان چقماسىن

شۇ یارىم یىل ئىچىدە «میلۆتینسكی» ئىستەنسەسىدە یوك ئارتىلغان 652 ۋاگون 27.862 ساعات توقتاب تۇرغان. یوك تاشیش ئۇچۇن واگونلار یەتشمەگەن بر ۋاقتدا بو واگونلارنی ئىستەنسەدە ساقلاش، دەۋلەت ئۇچۇن جنایات قىلشدىر. ئەگەردە سامارقاند ۋە میلۆتینسكی ئىستەنسەلەرنىڭ ئەگینتلەری كەچكەنە ئىستەنسەلەرنىڭ سوراقلارىغا قۆلاق سالغان بولسالار بو قسنچلقدان قوتۇلىش مۇمكن بولار ئېدی.

ئەگېنتلەرنىڭ یول وە مەملەكەت مەنفەعەتىگە بۇندای مەسئۇلیەتسز قاراشلارىغا چېك قویش زەرور.

ئورتا ئاسیا تەمر یول ئىدارەسی، كەچكەنە ئىستەنسەلەردەگی ۋاگونلارنی تاقىب یۆبارش ئۇچۇن جای قالدیرش حاقىدا ئوزینىڭ ئەگېنتلەرىگە ئەمر بېرىشی كەرەك. بو ئەمرنی ئىجرا قىلماغوچىلار بولسا یۇك تاشو پلانىنىڭ بەجەریلیشنی بۇزۇوچلار سەفەتىدە مەسئۇلیەتكە تارتلسنلار.

«ئیللئیچ» زاۋۇدی ئوز نامىغا مۇستاحق

تاشكەنت (ئوز شۇعبەمزدەن). تاشكەنتدەگی «ئیلئیچ» زاۋۇدىنىڭ 29 ـ 30 نچی یىل برنچی یارمىدا ساناعات ـ مالیا پلانىنی 11،1 پرەسەنت كەم بەجەرگەننی گەزیتەمزدە ئىلگەری خابار قىلغان ئېدك. شۇندان كەین «ئیلئیچ» زاۋۇدی ئىشچلەری هەیە جانغا كېلدىلەر. ساناعات ـ مالیا پلانىنىڭ كەم بەجەریلشگە ئىدارانىڭ وە عاممانی تەشكىل قىلا بىلمەگەن كەسەبە تەشكیلاتلارنىڭ وە ئىشچلەر ئورتاسىدا بر قسم سانسالارلارنىڭ عەیبدار ئېكەننی كورسەتدىلەر.

خازر بو زاۋۇدنىڭ ئەپرىل ئایىداقی ئىش یەكونی تۆپلاندی. ئەپرىل ئىچىدە زاۋۇد ئوزىغا بیرلگەن زەدەنیەنی 106،8 پرەسەنت بەجەرىب، 375 مىڭ سومىلق مال ئورنىغا 406 مىڭ سوملق ئىشلەب چىقاردی. شۇنىڭ بىلەن بەرابەر، زاۋۇدنىڭ پەلانی جۆدە ئاشقچا تۇزلگەن، بەجەرىش مۇمكن ئەمەس دیگەن فىكرلەرگە قاتعی زەربە بەرلدی.

زاۋۇددا هەلی كەمچلكلەر یوق، دیب بولمایدی. ئەپرىل ئایىدا پرەگوللەر ئوتكەن ئایلارغا قاراغاندا 25 پرەسەنت ئاشدی. نەتیجەدە زاۋۇد 7 مىڭ سوم یوقاتدی.

محنەت ئىنتزامی مەسئەلەسی هەم شۇندای. فایدالانماغان ئىش ساعاتلاری ئوتكەن ئایلاردان 3 پرەسەنت ئاشب، ئەپرىلدە 16،9 پرەسەنتكە یەتدی.

بو حال ئىستەحسالاتغا كوب زیان یەتكىزش بىلەن برگە تەن نەرخنی كەمەیتىرشگە كەتتە مانىع بولب توردی. چویان قویش بولمدە برەك (چقت) 11 یارىم پرەسەنت، باشقا سیخلاردا 9،1 پرەسەنت.

ئورتا ئاسیانىڭ قاتار رایونلاریدا چەگرتكەچەلەر باش چقارغانی حاقدا خابارلار كېلمەكدە. ئوزاق جایلارغا داری وە كونجەرە ئۆنی ۋاقتدا یەتب بارماغانلقدان چەگرتكەگە قارشی كورەش كېلك مقیاسغا قویلغان ئېمەس.

şalь, вedə şərtləş syst kərinədi

ئورتا ئاسیا ئەیكن كومسیەسینىڭ سوڭغی مەجلسدە شالی وە بەدە شەرتلەشنىڭ جۆدە سۇست كیتە یاتقانلغی مەعلوم بولدی. شالی شەرتلەش پلانی 35 پرەسەنتكنە بەجەرلدی. ئایرم جۆمهۆریەتلەرگە كېلگەندە، ئۆزبېكستان پلاننی 31،9، قرغزستان 61،7، تاجیكستان 50،5 پرەسەنت بەجەردیلەر. بیدە شەرتلەش هەم تەخمىنەن شۇندای. جۆمهۆرییەت مقیاسدا پلانىنىڭ سۇست بەجەریلشگە ئاساسی سەبەب جۆمهۆرییەت ئەیكن كومسیەلەری وە عاللا كۆپیرەتسیەسی تامانىدان رەهبەرلك بولماغانىدر.

شالی ئیكش كامپەنیەسنی یاخشی ئوتكەزش ئۇچۇن بۇجەیەگە عاللا شەرتلەشدە ئىشلەگەن ئیك یاخشی كوچلەرنی بیرشكە وە ئولارنی جایلارغا یۆبارشغا قارار بیرلدی.

ئورتا ئاسیا ئەیكن كومسیەسی شالی ئیككەن، لیكن عاللا ئیكمنی بولماغان دیهقانلارغا عالاحدا عاللا فوندی ئاجراتش. بۇ عاللا هەرخوجالقغا 5 پۇتدان بیریلەجەكدر.

mevə zavudь işləjdi

قاۋۇنچیداغی قاند ـ كەنسیروە كەبینەتینىڭ میوە زاۋۇدی 25 نچی مایدان ئاچەب ئىشكە باشلایدی. زاۋۇد زەرور میوە بىلەن یەتەرلك مقداردا تەئمین قىلنغان. بۇنغا لازم میوەنی ئوز پلادلاۋېنسایوز سافخوزلاری بیرەدیلەر. بۇ زاۋۇد ئىشلەب چقارغان كەنسیروە میوەنىڭ برقسمی چېت ئېللەرگە هەم یۆباریلاجاق.

TASKƏNT TILIFON QAQDЬ

(TAŞBƏLIMDƏN 24 maj 11 JƏRЬM SAATDA)

قزل شارق ئشخاناسیدان 100، باشپاختاقوم مىجانیكە زاۋۇدیدان 40، 5 نچی كون زاۋۇدیدان 29 تە زەربدارلار عەریزە بیردیلەر وە ماكەزلاۋنقورغانداغی مەبزەوات كولخوزیدان وەكیللەر كیلب ئۆكتەبر رایون فرقا كونفرینسیەسنی تەبریكلەدیلەر. فرقا كونفرینسیەلەریدە رایكوملارنىڭ داقلادلاریدان سوڭ سایلاۋلار ئوتكەزیلەدی.

یەكی یول رایونىنىڭ فرقا كونفرینسیەسی ئاچلغاندا، كوب كولخوزلارنىڭ وە قاۋۇنچیداغی ئىشچلەرنىڭ وەكىللەری تەبریك قىلدیلار. شۇ كونفرینسیەگە ئىشچی وە كولخوزچیلاردان فرقاغا قابۇل قىلشنی سوراب 150 عەریزە ئالندی. بۇكۆن وە ئېرتە باشقا رایونلارنىڭ هەم كونفرینسیەلەری باشلانادی.

paxta carьqь başlandь

تاشەۋكروگەنىڭ كوب رایونلاریدا پاختا چاپىقی باشلانغانی حاقىدا خابارلار ئالندی. چاپقلارنی برنچی نەۋبەتدە تاشرایون كولخوزلاری باشلادیلار. چاپق ئىشلەرینىڭ مۇۋافقییاتلی كیتیشی ئۇچۇن هاوالار یاخشی.

qanatlь javdan dərək

بۆكۆن باشپاختا قومغا، كۆشكە رایونغا دەیدی چەگرتكە ئۇچب كېلگەنی حاقىدا ماعلومات كیلدی. لیكن چەگرتكە ئوتكەن یىلغیدان كەم. تمورلاندان بیرلگەن خابارغا قاراغاندا، كاشەكنىڭ ئاترافىدا چەگرتكە پەیدا بولغان؛ خوراسان وەیلاییتدا بزنىڭ چیگەرەمزدەن 300 كیلومیتر ئوزاقلقدا بۇتۇن بر رایون چیگرتكە ئاستیدا قالغان. جایلاردا چەگرتكەگە قارشی تاییارلق ئىشلەری تۆگەدی.

Balşьviklar fьrqasьqa a'za Bolamьz

شەهەرنىڭ 4 رایون فرقا كونفرنسیەلەری جۆدە قزغن كیتە یاتر. هەممە كونفرینسیەلەردە ئوكروگ ـ فرقومنىڭ حەسابات داقلادی تەڭلانب كوچلی ئانقیدلقی ئۆتی تاشكەنت مۇزاكەرەلەر باشلاندی. مۇزاكەرەچلەر ئوكروگفرقومنىڭ قشلاق خوجالیغنی كوللیك شیفلەشتەرش ساحاسیدا قلغان خاتالار یەنی قاتتیق ئانقید قىلش بىلەن برگە، حازر شۇ خاتالارنی تۇزەتشدە توغری یول تۇتلشانی وە بۇ ساحادا ئەنچە یۇتقلار قولغا كرگزلگەننی سوزلەدیلەر.

مۇزاكەرەچلەرنىڭ كوبچلیگی ئوكروگفرقوم تامانىدان رایكوملارغا رەهبەرلكنىڭ سۇست بولغانینی، رایكوملار پرویزۇودستۇاغا یەتەرلك ئەهەممیەت بیرمەگەنلكلەرینی، شۇنىڭ نەتیجەسدە كوب كارخانالارنىڭ ساناعات ـ مالیا پلانینی تولا بەجەرمەگەنلكلەرینی ئاچب سالدیلار، ئوكروگفرقومنىڭ ئىشچلەرگە بەینەلمیلەل عربیە بیرش وە ئەپیەرەتنی بیرلەشتەرش مەسئەلەلەریگە هەم یەتەرلك ئەهەممیەت بیرمەگەنلگی كورسەتلدی.

رایون فرقا كونفرینسیەلەرینىڭ برنچی مەجلسدایاق هەممە كارخانالاردان ئىشچلەر كیلب تەبریك قىلدیلار. زەربدار ئىشچلەر گروە ـ گروە بولب، فرقاغا قابول قىلش حاقىدا كونفرینسیەلەرگە كوللیكتیف عەریزەلەر تاپشرماقدالار. حازرغاچا عەریزە بیرگەنلەر 600 دان ئاشتی. «ئورتاق» ئەمەكی فەبریكەسیدەن 25 تە زەربدار ئىشچلەر عەریزە تاپشردیلار. ئولارنىڭ 80 پرەسەنتی خاتن ـ قزلار. برنچی سان باسماخانادان 64، 4 ـ 5 نچی تیگرمەندەن 42، ئانۆایلاردان 35.

قاسمفچلار سوەیدا

سوڭغی تەلۋەسەلەر

ئۆچ كۆن ئىچدە بولغان سوراغ، بەدرتەدن شەریپنىڭ خائینلق فاعالیاتنی جۆدە یاخشی ئانقلاب بیردی.

قارالاۋ قاغازیداغی بۆتۆن مادالار، دەممەدەم تاسدىقلانب بارا یاتر.

شەریپ، بوخاراغا مەخفی ئىشكە بارغان بۆتۆن ئىشچلەرنی بوخارا ئەمرگە خابار قىلب تۇرغان. 19 ئایدان ئارتق ئەمر زندانىدا یاتقان نەسرتدنق بۆ حاقدا جۆدە یاخشی بىلەدی. شەریپنىڭ بۆ خائینلقی، مەحبوسلەرنی قوتقارش ئۇچۇن بوخاراغا بارغان فرقا ئاعزاسی پیتر شوماقوفغا هەم مەعلوم.

كەتتە قورغاندا شەریپنىڭ ئۆیی حاقداقان هەم، ئۆیەزدە باسماچلق حەرەكەتنىڭ ئشتابی بولغان.

— قاراكولبیك، هەمدەم وە باشقا قورباشلار، شەریپ ئۆینىڭ دایمی مەهمانلاری ئېدی ـ دیدی گۆۋاه حۆمەرف ـ باسماچلار شەریپگە گیلەملەر كېلتردیلەر، قویلار هەیدەب كېلدیلەر.

كېچ بىلەن ئېسە، شەریپ ئۆیی باسماچی یېگتلەر بىلەن تولا ئېردی. ئۆی ئېگەسی بولارنی زییافەت قىلدی، قۆرال وە ئۆقلار بىلەن تەئمینلەدی.

1921 نچی یىلدا، شەریپنىڭ دوستی بایقابىلق باغدا (ناگورنی ئىستەنسەسی ئاترافىدا) باسماچلارنىڭ كەتتە قورۇلتاییی بولغان. بایقابلق بۆتۆن دیهقانلارنی باسماچلار تودەلەرىگە كرشگە چاقرغان. ئۆ، شەریپ ئىسمەدەن بۆلارنی قۆرال، ئوقلار بىلەن تەئمین قىلشغا سوز بېرگەن.

كېین، شۇ بایقابلق، بوخارا ئوكروگ ـ ـود رەئیسی شەریپدە تیرگەۋچی بولب خزمات قىلغان. بایقابلق، شەریپنىڭ چەكسز یاردامی بىلەن فایدالانب كېچە ـ كۇندۆز دیهقانلارنی ... قىلغان، پارا ئالغان وە خاتن ـ قزلارنی زورلاغان.

خائین شەریپنىڭ مەخسوس جەللادلاری بار ئېدی. بۆلار كورنشدە میلیتسیە بولب حسابلانغانلار. یمراق، شەریپ بۆلاردان، ئۆزینی یاخشی بىلگەن وە ئۆزی ئۆچۆن خاۋفلی بولغان كىشلەرنی ئوگەتش ئۆچۆنگنە فایدالانغان. بۆ ئاحوال، گ. پ. ئۆ. ماتیریاللاری بىلەن تاسدیقلانادی.

— شەریپ بولس ئىجراقوم رەئیسلگی ۋەزیفەلەریگە، فاقات، كەتتە بایلارنی وە سابق بولس باشلقلارینی بىلگىلەدی، ئۆ قشلاقلارغا چقب ئۆزىدا ئۆز ئادامالاری، بایلار وە موللالار بىلەن مەخفی مەجلسلەر ئۆتكەزدی، دیدی گۆۋاه عەبدورەحمەنق.

بۆ مەخفی مەجلسلەردە، شەریپگە وە ئۆنىڭ شەیكەسگە یاقماغان دیهقانلارنىڭ رویخاتلاری تۆزلگەن.

كېین، شۆ رویخاتلارغا كرگەن دیهقانلارنی قاماققا ئالب، سودسز، تیرگەۋسز ئاتب ئۆلدرگەنلەر.

گۆۋاهلار، بولس ئىجراقوم رەئیسی تامانىدان كورسەتلگەن 10 تە دیهقاننىڭ هیچبر گوناهسز ئاتب ئۆلدرلگەنلەری حاقىدا كوب فەكتلەر كېلتردیلەر.

گ.

iliktr və paxta

Jəni təçriвelər

ئامرداقا تۆرلی ئۆسملكلەرنی ئۆستەرش ئۆچۆن ئىلكتر ئاقمسنی ئاتبیق قىلۆ تەجرەبەلەری كوبدەن بیری یۆرگىزلمەكدەدر.

كېینگی چاقدا ئامرداقالار ئىلەكتر ئاقمسنی ئۆرۆغلقلارنی كوكەرتش ئۆچۆن كېك رەۋشدە ئىشلەتە یاترلار.

بزدە هەم، سامارقاندا ئەگرەنوم مالسوف برنچی مەرتەبە ئۆلاراق ئىلكتر ئاقمی واستاسی بىلەن پاختا، كەنەف وەباشقا تالالی ئۆسۆملك ئۆرۆقلارنی ئۆستیرش ئۆچۆن تەجریبە قىلا یاتر.

M. myhərrir təhrer həj'ət

Əzвekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti Şoralar mərkəzii ьçraьja qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasьnьņ

qararь

1030 nci jьl, 10 nci maj, № 98 Samarqand.

ƏzЬŞÇ şoralar mərkəzii ьçraьjə qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasьnьņ „sanaat kəpirətsijəsinin əzara jardam kəssələri haqьda" qь qararьnь və grəndənlik muhakəmə qan unlarь məçmyəsinin 215 nci maddasьnь r вəndi вilən tskmilləş toqrьsьda

ƏzЬŞÇ şoralar mərkəzii ьçraьjə qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasь qarar qьladьlar:

1. Sanaat kəpirətsijəsinin əzara jardam kəssələri haqьda ƏzЬŞÇ şoralar mərkəzii ьçraqqmь və xalq kəmisərləri şorasьnьņ 1928 nci jьl 15 nci sentəвir tarьxlь 143 nci san qararь (əməldəgi qanunlarnьn tədriçii jьqьndьsь madda 146) qujьdaqь məzmynlik 23 nci madda вilən təkmilənsin:

„23. Əz ara jardam kəssələri tamanьdan, uşвu təşkilatlar a'zalarьnьn qarьzdarlьq hyççətləri вojьnca ulardan tegişli вolqan suqurta maвlaqlarьnь yndiriş, uşandaq kəssələr tamanьdan вerilmiş qajtarьlaturqan ssudalarnь yndiriş sod вujruqlarь tərtiвi вilən əktlər вojьnca вaçəriladi (ƏzЬŞÇ grəzdənlik muhakəmə qanunlarь məçmyəsinin 215-224 nci maddalarь)".

2. ƏzЬŞÇ grəzdənlik muhakəma qanunlarь məçmyəsinin 215 nci maddasь qujьdaqь məzmənlik „r" вəndi вilən təkmilənsin.

„R. Sanaat kəpirətsijəsinin əz-ara jardam kəssələri a'zalarьnьn, suqurta вədəllərini tələş və uşвo kəssələr tamanьdan вerilgən ssudalarnь qajtarьş toqrьsьdaqь qarьzdarlьq hyççətlərigə".

ƏzЬŞÇ şoralar mərkəzii ьçraqomь rəisi, muavьnь:
ABЬDUVA.

ƏzЬŞÇ xalq kəmisərləri şorasь rəisinin najьвь
KƏRIMIF.

ƏzЬŞÇ şoralar mərkəzii ьçraqomьnьn sərkatiвi:
Ə. MƏVLƏNBEKƏF

Əzвekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti şoralar mərkəzii ьçraьjjə qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasьnьn

QARARЬ

1930-nci jьl, 12-nci maj, № 93, ş. Samardand.

Jəkkə kəmвaqal və orta hal dehqan xoçalьqlarьqa jenilliklər вeriş və ularqa jardam kərsətiş həmdə kolxozlarqa jəni qoşьmca jenilliklər вeriş toqrьsьda

Paxta ekinligini kəвrək keņəjtiriş, ynymlikni aşьrьş və vьçdandan işləgən ekin ekyvcilərgə həmdə paxta tapşьruvcьlarqa ularnьn şərtləş вojьnca əzlərigə alqan məçвerijətlərigə muvafьq ьmtьjazlar вeriş maqsadь вilən, əz.ь.ş.ç. Şoralar Mərkəzii Ьçraьjə Qomrtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasь q a r a r q ь l a d ь l a r:

1. Jəkkə kəmвaqal—orta dehqan xoçalьqlarь toqrьsьda qujьdaqь caralar kərilsin:

1) Paxta ekinligini şərtləş işi 15 nci majqaca cozьlsьn, muhaçьrlar və şydgər jerlərdə 20 nci majqaca cozьlsьn.

2) Carьq işləri ycyn şu jьl 10 ncь majdan başlaв ikkinci avans вeriş toqrьsьda əz ь.ş.ç. Mərkəzii ekin kəmisijəsinin 1930-ncь jьl 4 nci majda cьqarqan qьrarь quvatlansьn.

3) Seldən, deldan, savuqdan və вaşqa təвejii afatlardan həmdə ekilgən uruqlarnьn cьqmaqanlьqьdan zərər kərgən xoçalьqlarnь paxta təşkilatlarь qajtadan ekiş ycyn вepul cigit və hər вir hektər jergə 10 som mьqdarьda qoşьmca avans вeriş вilən tə'min qьladьlar.

4) Əz ekinliklərini şərtləş вojьnca вelgiləngən mьdardan taşqarь keņəjtirişni istəgən həmmə paxtakar dehqanlarqa cigit вerilsin, lekin вytyn paxtanьn şu ekinliklərdən terilis hykymətgə tapşurьlьşь şərt.

Şundaj caqlarda qoşьmca şərtləş muahadalarь tyzyş məçвeri eməs.

Joqarьda kərsətilgən ekinliklər suv вilən tə'min etilgən caq da вirinci və ekinci carьq ycyn avanslar tola mьqdarda вerilsin.

5) Ekin pьlanьnь şərtləşkə myvafьq вaçərgən xoçalьqlarqa carьq ycyn qoşьmca kreditlər вerilsin.

Mərkəzii Ekin kəmisisijəsi paxta təşkilatlarь вilən вirlikdə şu kreditnin formalarьnь, mьqdar və myddətlərini вelgiləsin.

(davamь вar)

KINƏ „ŞAPQ JULDUZЬ"

23-nci majdan başlaв

hər ujyi

GLƏBƏJ EKS RIS

(hava rənli tez jurar pojьzd)

kassə saat 6 dən başlaв acьq

ojun başlanadь saat 8 jarьmda

KINƏ

Velikii Neməj

(Jazqь Bənada)

23-nci majdan başlaв

Gyrcistan Gəskinpromь əməlijatьdan, ta'rьxь dram

KƏMERƏ № 79

zor 6вəlymdə

Kəssə 5 jarьmdan acьq Kərtinə 8 jarьmdan başlanadь

Nəvbətdə MƏHKYMLƏR

DƏVLƏT TЬJATRЬ

26-NCЬ MAJDA

Qьşqь məvsimnin japьlьşь aldьda

SONQЬ MƏRTƏBƏ

J. J. ARBATOF qol astьda

Rəqs kecəsi

qojьladь

«بیز یوزینگ» ۸ نچی سانی باسیلغا بیرلدی

Pedəkədemijə hyzyridəgi SAMARQAND IŞCILƏR DARЬLFUNUNЬQA 1930-31 ncijьlda

QABUL ŞƏRTLƏRI

IşcilərDdarьlfununьnьn kərsəfkən maqsadь—mə'lym ьstьhsalat ьstazьqa egə вolьв, əjni zamanda nəzəri вilimlərdə, cunancь: ymymil mə'lymat, ьçtьmaьь—sьjasьь вilimlərgə ьhtьjaç kəlgən işcilərni tartьş və ularqa əz ьstьhsalatlarь вilən вevasьta вaqlьq həm sosьjalьzьm quruş, ьstьhsalatnь revaçlaş və rətsijənəlləşgə qatnaşuv ycyn zəryr maxsus вilimlər вerişdir.

Şu munasaвat вilən Işciiər Darьlfununь qaşьda qojьdaqь вəlymlər təşkil etilədi

1—ЬÇTЬMAЬЬ—ЬQTЬSAD BƏLYMI

Bunqa uşвu вəlymcələr kirədi: sənaatnь вaşqarьş, kəsəвə, kəlxz—soixoz və kəpirətil вəlymcələri—dəvlət apparatь və çamaat myəssəsələrigə cьqarьş ycyn kədrlər tajjarlajdь. Oquv myddəti—2½ jьldьr- Bu вəlymgə 23 dən jaş вolmaqan və en kəmi 3 jьl ьstazlь Işci, işci xatьn—qьzlar, pəstdən juqarьqa kətərilgənlər (90%) və qujь texnikə xьzmatcьlarь (10%) qaвul qьlьnadь.

2. T E X N I K Ə B Ə L Y M I

Bunqa uşвu вəlymcələr kerədi: a) mexənieskii вəlymcə—mexənik pomoşnikləri, mexənik və məsterlərni tajjarlajdь; в) вenakarilik вəlymcəsi—desətnik, kecik texnik, texnik və вaş tekniklərni tajjarlajdь; v) eliktirə texnikə вəlymcəsi— eliktir jəkii montaz elektrə texniklərini tajjarlajdь. Oquv myddəti—3 jьldьr. Bunqa, məzkyr вəlymcələrgə munasьв sənaat nəv'lərigə işləв, 23 dən jaş вolmaqan və eņ kəmi 3 jьl ьstazlь işci həm işci xatьn—qьzlarь-qьna qaвul qьlьnadь.

Ьçtьmaьь—ьqtьsad və texnikə вəlymlərigə kiriş ycyn ı-nci вasqьc məktəв həçmidə tajjarlьq (istəlgən mьqdar sanlar ystidə hьsaвnьn 4 əmalini, onlь kəsrlərni, prəsəntni вiliş, erkin səzləj alьş, ana tilidən jetərlik savad və 1-nci вasqьc şora—fьrqa məktəвii həçmidə sьjasьь tajjarlьqqa egə вolьş tələв qьlьnadь.

3. T A J J A R L Ь Q B Ə L Y M I

Bunь təşkil qьlьşdan maqsad—19 dən juqarь jaşqa və en kəmi 2 jьllьq ьstazqa egə вolьв, cələ savad lar məktəвini tygətkən əzвek işcilərini mymkin qadar kəprək tartьşdьr. Oquv myddəti—tələвələinin tajjarlьq səvijəsigə qaraв, 1—2 jьldьr

Darьlfunungqa həmməsi вolьв 320 istydent qaвul qьlьnadь. Şu çymlədən: asasьь вəlymlərgə 200 kişi və tajjarlьq вəlymlərigə 120 kişi

Işcilər Darьlfununь tyrli ismenədəgi işcilərgə jaxşь xьzmat kərsətiş ycyn, munasьв вenanьn вolьşьqa qaraв, muvazьь rəvişdə kyndyzgi gyryppələrni həm revaçlajdь. Bular həm xuddь kecki gyryppələrdəgi prəgrəmmə və syr'ət вilən iş alьв вaraçaqlar.

Işcilər Darьlfununьqa kirişni istəgənlər ərizə tapşьradьlar. Bu ərizəgə, fəвzəfkəm (mestkəm) tamanьdan tasdьqlanqan ənketə, mə'lym ortaqnьn вaçərgən çamaat işi toqrьsьda ispraikə elavə qьlьş kerək. Işcilər Darьlinnunьnьn вevasьta ьstьhsulatdan kelgən oquvcьlarь ƏzЬŞÇ Xalq Kəmisərləri Şorasьnьn 1930-nci jьl 15-nci jənvər 6-ncь nomyr qararьqa muvafьq həmmə ьmtьjaz вilən fajdalanadьlar.

Işcilər Darьlfununьda ərizələrni qaвul pьlьş və ənketə вeriş işi 20 nci majdan 20-nci ijyngəcə hər kyn saat 11 dən 2 gəcə həm kec 5 dən 9 qaca вaçəriladi (əeris: Vscевyc Bylvəri, № 8, Pedəkədemijə, Icilər Darьlfununь kənsələrijəsi)

Oquv jьlьqa tajjarlьq maqsadьda, xahlaqan kişilər ycyn 1-nci ijyndən 20-nci ijylgəcə ajrьm fənlərdən kənsyltətsijə təşkil qьlьnadь. Tajjarlьqlarь zəjif kişilər hər kyn şuqullanaturqan 1½ ajlьq tajjarlьq qorsьqa jazьla aladьlar.

Işcilər Darьlfununьnьn Rekteri: Lipatova
Oquv qьsmьnьn mydiri: Jəkynin
Sərkatiв: Rydenkə

Orta Asьja temir jol Direksijəsi вildirədir kim, şu jьl 15-nci majdan ь'tьвaran Passaçьr pojьzdlarьnьņ hərəkəti ycyn

JƏŅI VAQT

вelgiiənів, nəmyrlər həm əzgərtilai

Orta Asьja temir jolьda qujьdaqь pojьzdlar jyrədi:

1. iskərii pojьzd №№ 5 və 6 (ilgərigi 11 və 12-nci nəmyr pojьzdlar ornьqa) Penzə, Rəzsk arqalь Məskəv—Poltorats arasьda, həftəgə 2 mərtə:

Pojьzd № 5 Poltoratskidən seşənвə və şənвə kyni 6 saat 35 minytdə ketədi. Taşkəntgə carşənвə və jəkşənвə kyni 17 saat 9 minytdə keliв, 18 saatda ketədi.

Pojьzd № 6 Taşkəntgə seşənвə və çymə kyni 15 saat 30 minytdə keliв, 16 saat 15 minytdə ketədi. Poltoratskigə pəjşənвə və jəkşənвə kyni 4 saat 5 minytdə kelədi.

Məskəv—Samarqand arasьda, həftəgə 1 mərtəвə:

Pojьzd № 5 Samarqanddan dyşənвə kyni 8 saat 27 minytdə ketədi. Taşkəntgə şu kyn 17 saat 9 minytdə keliв, 18 saatda ketədi.

Pojьzd № 6 Taşkəntgə şənвə kyni 15 saat 30 minytdə keliв, 16 saat 15 munytdə ketədi. Samarqanqa jəkşənвə kyni 2 saat 17 minytdə kelədi.

Məskəv—Taşkənt arasьda, həftəgə 2 mərtəвə

Pojьzd № 5 Taşkəntdən pəjşənвə və şənвə kyni 18 saatda ketədi.

Pojьzd № 6 Taşkəntgə dyşənвə və carşənвə kyni 15 saat 30 minytdə kelədi.

Iskerii pojьzdlar sastafьda qujьdaqьlar həm вardьr: **vəgən—restoran, jumşaq vəgən (ilgərigi вəjnəl—xalq çəm'ijəti vəgəni), nəmyrli ispəlnii (jataq) orunlarь вolqan qattьq vəgən həm Stəlinвad—Məskəv** arasьda həftəgə 5 mərtəвə jyrəturqan peresədkəsiz **ispəlnii vəgən.** Stəlinaвadan jəkşənвə və carşənвədən taşqarь həftənin hər kynidə ketədi, Stəlinaвadqa seşənвə və şənвədən вaşqa kynlərdə kelədi.

2. Roctovьь pojьzd №№ 73 və 74 (ilgərigi 43 və 44-nci nəmyr pojьzdlar ornьqa). **Ryzəjefkə arqalь** Məskəv—Krəsnovodsk arasьda hər kyn jyrədilər.

Pojьzd № 73 Taşkəntgə 1 saat 38 minytdə keliв, 2 saat 38 minytdə ketədi.

Pojьzd № 74 Taşkəntgə saat 1-də keliв, 2 saat 14 minytdə ketədi. **73 və 74-nci nəmyr pojьzdlar sastafьda jumşaq vəgən həm nəmyrli ispəlni və pləskərtsiz orunlarь вolqan qattьq vəgən**, şunьndek Əndiçan—Məskəv, Əndiçan—Krəsnovodsk, Poltoratsk—Celəвinsk arasьda peresədkəsiz jyrəturqan və nəmyrli ispəlnii orunlarьqa egə вolqan qattьq vəgənlər вardьr.

3. Passaçьr pojьzdlarь №№ 49 və 50. Ryzəjefkə arqalь Məskəv—Almata arasьda və вir gryppə vəgənləri Məskəv—Pişpək arasьda.

Pojьzd № 49 Arьsqa saat 18-də keliв, 20 saat 33 minytdə ketədi.

Pojьzd № 50—6 saat 20 minytdə keliв, saat 11-də ketədi. **Bu pojьzdlar sastafьda nəmyrli ispəlnii və pləskərtsiz orunlarь вolqan jumşaq və qattьq vəgənlər вar.**

4. Roctovьь pojьzdlar №№ 75 və 76 (ilgərigi 45 və 46-ncь nəmyr pojьzdlar ornьqa). Əndiçan—Pişpək arasьda və вir gryppə vəgən Çalal Aвad—Pişpək həm Əndiçan—Almata arasьqa hər kyn jyrədilər.

Pojьzd № 75 Taşkəntgə 22 saatda keliв, 23 saat 33 minytdə ketədi.

Roctovьь pojьzd № 76 Taşkəntgə taat 4-de keliв, 5 saat 15 minytdə ketədi. **Bular sastafьda nəmyrli və pləskərtsiz orunlarь вolqaa jumşaq və qattьq vəgənlər, şunьndek Almata arqalь Taşkənt—Semipalat arasьda peresədkəsiz jyrəturqan qattьq ispəlnii vəgən вardьr.**

5. Passaçьr pojьzdlarь №№ 53 və 54. Taşkənt—Stəlinaвad arasьda hər kyn jyrədilər. Pləskərt və pləskərtsiz jumşaq həm qattьq vəgənləri вar.

Pojьzd № 53 Taşkəngə saat 5-də kelədi.

Pojьzd № 54 saat 17 və 15 minytdə ketədi.

6. Passaçьr—tavar pojьzdlarь №№ 405 və 406 (ilgərigi 83 və 84-nci nəmyr pojьzdlar ornьqa). Krəsnovodsk—Sьzran arasьda hər kyn jyrədilər.

Pojьzd № 405 Taşkəntgə 11 saat 13 minytdə keliв, 13 saat 45 minytdə ketədi.

Pojьzd № 406 Taşkəntgə 8 saat 48 minytdə keliв, 12 saat 56 minytdə ketədi. **Bu pojьzdlarda ilgərigi IV klas tepidə pləskərtsiz qattьq vəgənlər həm вar.**

7. Şəhər atrai pojьzdlarь №№ 101 və 102. Taşkənt—Sьr Darjinska arasьda pləskərtsiz qattьq vəgənlər вilən jyrədi.

Pojьzd № 102 Taşkəntdən 11 saat 55 minytdə ketiв, Sьr Darjinskigə 15 saat 34 minytdə kelədi.

Pojьzd № 101 Sьr Darjinsidən 20 saat 53 minytdə ketiв, Taşkəntgə 0 saat 55 minytdə kelədi. Direksijə tamanьdan ьhtьjaçqa qaraв вelgilənədi

Pojьzdlarnьņ keliş—ketiş saatlarь 2-nci pojas Məskəv vaqtь вilən kərsətilgəndir

Уз.лит № 4798 типо-литография Узполиграфтреста № 3 Самарканд. Тираж 23000